

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

**Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет**

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача **Каменєва Яна Андріївна**

(ПІБ)

академічної групи **072-20-2 (денна форма навчання)**

(шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

на тему **«Організація кредитування у комерційному банку (на прикладі
АТ КБ «ПриватБанк»)»**

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Дереза В.М.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

Д.С. Букресва

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

здобувачу Каменській Яні Андріївні академічної групи 072-20-2
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(код і назва спеціальності)

на тему: «Організація кредитування у комерційному банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 31.05.2024р. №515-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	20.05.2024- 22.05.2024
Розділ 1	Теоретичні аспекти кредитування в комерційних банках	23.05.2024- 30.05.2024
Розділ 2	Характеристика та аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»	31.05.2024- 07.06.2024
Розділ 3	Напрями покращення процесу кредитування АТ КБ «ПриватБанк»	08.06.2024- 16.06.2024
ВИСНОВКИ		17.06.2024- 18.06.2024
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	19.06.2024- 23.06.2024

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

В.М. Дереза

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 06.05.2024 р.Дата подання до екзаменаційної комісії 24.06.2024 р.

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

Я.А. Каменсва

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Каменєва Я.А. – Організація кредитування у комерційному банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Фінанси, банківська справа та Страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2024.

Мета кваліфікаційної роботи – удосконалення знань стосовно сутності та організації кредитних операцій комерційних банків, розкриття їх значення в структурі активів банку та визначення напрямів розвитку кредитування на прикладі АТ КБ «ПриватБанк» та теоретичне обґрунтування найбільш ефективного методичного підходу щодо його планування і розподілу на основі систематизації існуючих пропозицій щодо цього питання.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі визначено економічну сутність та функції банківського кредиту, розглянуто існуючі теоретичні та методологічні підходи організації банківського кредитування.

У другому розділі надана характеристика діяльності АТ КБ «ПриватБанк», проведено аналіз кредитної діяльності та зроблені висновки щодо його якості.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи розглянемо ключові напрями покращення процесу кредитування в АТ КБ «ПриватБанк».

КРЕДИТНА ДІЯЛЬНІСТЬ, КРЕДИТУВАННЯ, КРЕДИТНА ПОЛІТИКА, ПРОГНОЗУВАННЯ.

ABSTRACT

Kameneva Y.A. - Organization of lending in a commercial bank (based on the example of JSC CB «PrivatBank») - Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2024.

The purpose of the qualification work is to improve knowledge about the nature and organization of credit operations of commercial banks, to reveal their importance in the structure of bank assets and to determine the direction of lending development using the example of JSC CB "PrivatBank" and theoretical substantiation of the most effective methodical approach to its planning and distribution based on the systematization of existing suggestions on this issue.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of the qualification work, defines the object and subject of the research.

In the first chapter, the economic essence and functions of bank credit are defined, the existing theoretical and methodological approaches to the organization of bank lending are considered.

In the second chapter, the characteristics of JSC KB PrivatBank's activities are provided, an analysis of credit activity is carried out, and conclusions are drawn regarding its quality.

In the third section of the qualification work, we will consider the key areas of improvement of the crediting process in JSC CB "PrivatBank".

CREDIT ACTIVITY, LENDING, CREDIT POLICY, FORECASTING.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КРЕДИТУВАННЯ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ.....	9
1.1 Сутність кредиту та принципи кредитування.....	9
1.2 Теоретичні основи механізму банківського кредитування.....	19
1.3 Процес кредитування в комерційних банках.....	22
Висновки до розділу 1.....	37
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	39
2.1 Аналіз фінансових показників діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	39
2.2 Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».....	49
2.3 Аналіз банківського кредитування в Україні.....	53
Висновки до розділу 2.....	64
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ КРЕДИТУВАННЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	66
3.1 Аутсорсинг як метод підвищення ефективності банківського кредитування.....	66
3.2 Напрямки удосконалення кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»...	74
3.3 Шляхи підвищення прибутковості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»	77
Висновки до розділу 3.....	84
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність теми. Стан української економіки в умовах політичної та економічної нестабільності, обмежених економічних ресурсів та епідемії залежить від ефективності банківської системи, оскільки через значний обсяг вільних ресурсів сектору банк здатний забезпечити продовження зростання української економіки.

Банківські кредити відіграють важливу роль у забезпеченні відновлюваних процесів в економіці, сприяючи створенню нових підприємств, тим самим збільшуючи кількість робочих місць та забезпечуючи економічний розвиток – суспільства та економічного зростання.

За таких умов розвиток банківського кредиту не лише відіграє важливу роль у процесі перерозподілу капіталу, а й є ключовим фактором сприяння зростанню та розвитку національної економіки.

На даному етапі розвитку банківської системи нашої країни головним завданням є використання її кредитного потенціалу для збільшення банківського кредитування реального сектору економіки.

Тому особливої актуальності набуває питання дослідження природи банківського кредиту та його впливу на процес забезпечення стабільного економічного зростання України.

Метою дослідження є удосконалення знань про сутність та організацію банківської кредитної діяльності, з'ясування їх значення в структурі банківських активів та визначення напрямів розвитку кредитування.

Для досягнення мети дослідження були поставлені наступні завдання:

- визначити сутність та необхідність банківських кредитів;
- аналіз процесів кредитування в установах банків;

- аналізувати звіти про кредитну діяльність АТ КБ «ПриватБанк» та розуміти тенденції їх розвитку;

- аналіз основних напрямів розвитку кредитування в Україні;

- запропоновані шляхи розвитку кредитування в АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єкт дослідження – є економічні відносини між АТ КБ «ПриватБанк» та суб'єктами ринку з приводу здійснення кредитних операцій банку.

Предметом дослідження є діяльність АТ КБ «ПриватБанк» щодо здійснення кредитних операцій.

Методи дослідження. У процесі виконання роботи було використано наступні методи досліджень:

- аналіз – при вивченні літератури та інших інформативних джерел (для визначення сутності банківського кредитування);

- статистично-економічний – для оцінки ринку кредитів в Україні та ефективності кредитної діяльності банків;

- дедукції – для обґрунтування висновків й пропозицій відносно вдосконалення операцій з надання кредитів у АТ КБ «ПриватБанк» та підвищення їх ефективності.

Інформаційною базою дослідження є законодавство України, інші нормативно-правові документи, посібники, наукові статті та дослідження вчених-економістів.

Джерелами для проведення аналітичних розрахунків є:

- офіційна статистична та фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк».

Практична цінність отриманих результатів дипломного дослідження полягає в удосконаленні отриманих знань щодо особливостей розвитку й функціонування кредитування в Україні в теперішніх умовах.

Особистий внесок. Теоретичні положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист одержано автором самостійно на підставі критичного аналізу літературних джерел, даних фінансової звітності підприємства.

Структура та обсяг дослідження. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дослідження – 98 сторінок та 5 додатків

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КРЕДИТУВАННЯ

В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

1.1. Сутність кредиту та принципи кредитування

Банківська система є важливою ланкою економічної системи будь-якої країни, оскільки вона реалізує грошово-кредитну політику, перерозподіл капіталу в найбільш ефективні галузі, раціональне використання коштів і фінансування фізичних і юридичних осіб на різні потреби. Сьогоднішня ситуація підтверджує необхідність того, щоб банківська система відновила кредитування господарюючих суб'єктів для забезпечення привабливості, накопичення і перерозподілу в ті сфери виробництва і розподілу, де капітал є дефіцитним, шляхом організації та обслуговування руху капіталу. Основна ланка кредитної системи була створена банком і Національним банком України, який одночасно виступає покупцем і продавцем тимчасово вільних грошових коштів в компанії.

Банк (bank від італ. banco — лавка або стіл) – юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до державного реєстру банків, тобто кредитно-фінансова установа, яка здійснює грошові розрахунки, акумулює грошові кошти та інші цінності, надає кредити та здійснює інші послуги за фінансовими операціями.

Питання аналізу ефективності банківського кредитування підлягає регулярному дослідженню і вдосконаленню, а відновлення активного кредитування допоможе подолати економічну кризу, знизити інфляцію і стабілізувати фінансове становище банківської системи.

Українські банки діють відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» та інших нормативно-правових актів Національного банку. Згідно зі статтею 2 цього Закону, банк - це юридична особа, яка має виключне право надавати банківські послуги на підставі банківської ліцензії. Закон також визначає банківську діяльність як залучення коштів фізичних і юридичних осіб у вклади та їх розміщення від свого імені на власних умовах і ризику, а також відкриття та обслуговування банківських рахунків фізичних і юридичних осіб.

Згідно з пунктом 6 статті 47 Закону, одним із видів діяльності є розміщення привласнених коштів (депозитів), включаючи на поточні рахунки, грошей та банківських металів від свого імені, на власних умовах та ризику, що означає надання кредитів. Згідно з визначенням, "банківський кредит - це будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боржника, будь-яке подовження терміну погашення боргу, яке надається в обмін на зобов'язання боржника повернути заборговану суму, а також на сплату відсотків та інших зборів з такої суми".

Кредит виник на певному етапі розвитку людського суспільства як явище випадкове, зумовлене особливими взаємовідносинами між товаровиробниками – коли продавцю потрібно було продати товар, а в покупця не було грошей, щоб його купити. Це призвело до необхідності передачі продавцем покупцеві товару з відстрочкою платежу, тобто – у кредиті.

Оскільки людство ще в стародавньому світі для обміну та розміну різноманітних цінностей, тобто перших торгівельних операціях, потребувало щось, що виступало б в ролі грошей, це історично пов'язано з виникненням банківської справи. Таким чином, розвиток суспільства та розширення торгівлі спричинили з'яву універсального товару – грошей, який перетворив примітивний механізм бартерного обміну в обіг товару через операції купівлі-

продажу. Між виробником товару та його споживачем почали виникати різні посередники. Спочатку такими посередниками були примітивні міняйли, а згодом з'явилися банкіри та виникла фінансово-кредитна система.

На початкових стадіях виникнення банків держава не втручалася у їх діяльність, майже не регулювала розмір відсотків і не користувалася послугами приватних банкірів. Храми виступали у ролі державних банків. Вони приймали вклади, надавали довгострокові кредити, проводили операції з державними коштами. Храми були відомі як надійне місце для зберігання цінностей. Злодії боялися Бога і, з поваги до святині, утримувалися від грабіжницьких дій. Вклади, які були захищені шанобливим ставленням до релігії, перетворили відомі грецькі храми (Дельфійський, Делоський, Самоський, Ефеський) на своєрідні банківські установи. У храмі Артеміди в Ефесі збиралися вклади з малоазійського узбережжя, а в храмі Аполлона в Дельфах концентрувалися вільні грошові кошти всієї європейської Греції. Українське формування банківської системи пов'язане з появою мережі установ Державного банку Російської імперії. У 1860 році його контори було відкрито в Києві, Харкові, Одесі, а також відділення у Полтаві.

Фінансово-кредитна система України у ХІХ - на початку ХХ століття включала в себе різні типи банків та фінансових установ, такі як державні, іпотечні, акціонерні, приватні, сільські, міські, громадські банки, товариства взаємного кредитування, позичково-ощадні каси та ломбарди. Під час існування в складі СРСР банківська справа не отримала значного розвитку через повну залежність банків від держави. На території України, завдяки її географічному розташуванню та виробничо-торгівельному потенціалу, було найбільше відділень банків у рамках СРСР. Після отримання незалежності Україною було створено дворівневу банківську систему, що призвело до стрімкого розвитку приватних банків. Банки активно розширювали спектр

фінансових послуг та швидко збільшували кількість клієнтів. Останнім часом з'явилися нові сервіси, такі як міжнародні грошові перекази та виплата зарплати через пластикові картки.

В економічній теорії існує різноманіття визначень поняття «кредит», яке має свої особливості тлумачення в різних сферах. У макроекономіці кредит (creditum) розглядається як форма руху позичкового капіталу, система економічних відносин, що виникають у процесі обігу вільних грошових коштів та потреби у додаткових грошових засобах для використання на певний строк з умовами повернення з відсотком.

Таблиця 1.1 – Основні значення терміну «кредит»

КРЕДИТ	У фінансах	Економічна категорія, що являє собою певний вид суспільних відносин, пов'язаних з рухом вартості на умовах повернення.
	Гроші	Грошові кошти, які надаються за кредитною угодою кредитором позичальнику або групі позичальників на умовах повернення.
	В бухгалтерському обліку	Права сторона бухгалтерського рахунку, яка символізує пасиви підприємства.
	Залікова одиниця	Застосовується в сучасних європейських системах освіти для оцінки кожної навчальної дисципліни, що дозволяє порівняти та уніфікувати рівень освоєння навчальних дисциплін у різних вищих навчальних закладах.

Українська термінологія часто вживає синоніми «позика» та «позичка» для слова «кредит». Однак ці терміни мають як спільні риси, так і відмінності, і в банківській сфері використовується саме термін «кредит». Науковці та практики розглядають різні підходи до визначення терміну «кредит» (табл.1.2).

Таблиця 1.2 - Визначення дефініції «кредит»

Автор	Визначення
Фінансовий словник	Форма передачі у тимчасове користування коштів у грошовій та грошово-натуральній формах на умовах строковості, повернення, платності та цільового характеру, що надається однією юридичною або фізичною особою, тобто кредитором, іншій особі, тобто позичальнику.
Банківська енциклопедія	Економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником щодо одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк і, звичайно, із сплатою відсотків
Закон України «про банки і банківську діяльність»	Будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми.
Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції	Економічна категорія, що відображає систему відносин між суб'єктами господарювання щодо надання та отримання позики в грошовій чи товарній формі на умовах повернення, строковості та платності.
С. Мочерний	Рух позичкового капіталу, що здійснюється на засадах строковості, повернення та платності.
А. Мороз, М. Пудовкіна	Економічні відносини, що виникають між кредитором та позичальником щодо одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення у певний строк і, звичайно, зі сплатою відсотків.
М. Савлук	Економічні відносини між державою, юридичними та фізичними особами щодо перерозподілу вартості на умовах повернення та з виплатою відсотків.
П. Бечко, Т. Герасімова	Економічна категорія, яка характеризує економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником щодо розподілу та перерозподілу вільних грошових коштів, що тимчасово вивільнялися в процесі виробництва в межах позичкового фонду та передачі їх в тимчасове користування за умов дотримання принципів кредитування.

Продовження табл. 1.2

1	2
Ю. Потійко	Економічна категорія, що передбачає акумулювання тимчасово вільних коштів бюджету, централізованих державних позабюджетних фондів, господарюючих суб'єктів та населення для подальшої їх видачі позичальникам на умовах повернення, платності, реального забезпечення, строковості та цільового використання.
Юридична енциклопедія	Основна форма, за яким кошти готівкою чи безготівкові надаються банками в тимчасове користування, надається юридичним і фізичним особам та державі, класифікують за певними ознаками та різними підставами.
Я. Чайковський	Певний вид економічних відносин, які формуються в суспільстві, а також обґрунтовують такі принципи кредитування, як принципи зворотності, строковості, цільового кредитування, забезпеченості, платності та диференційованого підходу.
О. Гудзь	Економічні відносини, що зумовлені акумуляцією тимчасово вільних коштів з використанням їх на умовах повернення та платності під час взаємовідносин, що виникають між кредитором та позичальником.
В. Алексійчук	Виступаючи однією з форм, що сприяє використанню фінансового капіталу, виник на етапі, який за своєю сутністю відповідає умовам економічних взаємовідносин, а його розвиток налічує декілька етапів, виник в умовах товарного виробництва, тому від самого початку мав ринковий характер.
Податковий кодекс	Кошти, що надаються банком-резидентом або нерезидентом, що кваліфікується як банківська установа за законодавством країни перебування нерезидента, або резидентами і нерезидентами, які мають, згідно з відповідним законодавством, статус небанківських фінансових установ, а також іноземною державою або її офіційними агентствами, міжнародними фінансовими організаціями та іншими кредиторами-нерезидентами, юридичній чи фізичній особі на визначений строк для цільового використання та під відсоток.
О. Вовчак, В. Лагутін	Економічні відносини між кредитором і позичальником, які виникають під час одержання, користування та повернення.

Продовження табл. 1.2

1	2
Б. Луців	Економічні відносини між суб'єктами ринку щодо перерозподілу вартості на засадах повернення, строковості та платності.
С. Глущенко	Перерозподіл вартості на засадах строковості, зворотності та платності між суб'єктами економіки.
С. Мочерний	Рух позичкового капіталу, що здійснюється на засадах строковості, повернення та платності.

Однак варто також зазначити, що термін «кредит» є більш вузьким поняттям, і всю сферу банківського бізнесу, пов'язану з позиками, слід називати «кредитним бізнесом». Банківське кредитування є активною банківською справою, успішне здійснення якої забезпечує досягнення визначених цілей. По-перше, успішне розміщення кредитною організацією залучених коштів є гарантією отримання нею доходу у вигляді відсотків від суми кредиту. По-друге, деякі галузі, які потребують капіталу, фінансуються шляхом надання кредитних коштів зацікавленим сторонам. Тому банківські кредити при успішній реалізації приносять фінансовий успіх кредитним організаціям, суб'єктам господарювання (позичальникам) і країні в цілому.

Відповідно до пункту 5.18 глави 1 «Положення про визначення Банком України розміру кредитних ризиків активної банківської діяльності», затвердженого постановою Правління НБУ від 30.06.2016 р. № 351, сутність операцій з надання кредитів визначається, з яких кредитні операції є активною банківською операцією, пов'язаною з розміщенням коштів, залучених за рахунок коштів банку, такими способами:

- надати у тимчасове користування або прийняти зобов'язання надати певну суму коштів;
- надання гарантій, порук, акредитивів, акцептів, авалів;
- розміщення депозитів;
- проведення факторингових операцій та операцій фінансового лізингу;

- видача кредитів у формі врахування векселів, у формі операцій зворотного репо;

- будь-якого продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання щодо сплати процентів та інших зборів за такою сумою (відстрочення платежу);

- розстрочення платежу за продані банком активи.

Кредитна діяльність банку ґрунтується на дотриманні банківських принципів. Банківські принципи визначають найважливіші умови здійснення банківських кредитних операцій, спрямованих на стимулювання розвитку підприємств-позичальників, сприяння зміцненню грошового обігу країни, забезпечення подальшого розвитку банків. Оборотність позичкового капіталу при досягненні ефективності виконання перепризначення функції. Принципи банківського кредитування - це основні положення, правила та умови, яких банки повинні дотримуватися під час кредитування. Ці положення та правила визначаються природою, роллю, функціями кредиту та соціальними умовами, в яких він виникає. Реалізація принципів кредитування є першоосновою здійснення кредитного процесу. До принципів банківського кредитування належать: платність, поверненість, строковість, цільове використання і забезпеченість (рис. 1.1).

Принцип платності полягає в тому, що кредитні ресурси, отримані позичальником від банку, необхідно не тільки повернути безпосередньо, але й заплатити за право користування ними. Реалізація цього принципу здійснюється через механізм кредитного відсотка, який власне і є ціною кредитних ресурсів. Крім того, принцип погашення забезпечує банкам комісійний захист, який є однією з основних складових прибутку. Безпроцентні позики забороняються, крім випадків, передбачених законодавством.

Рис. 1.1 – Принципи банківського кредитування

Кредитні кошти - це кошти банку, які надаються позичальнику в тимчасове користування і в обов'язковому порядку повертаються позичальником, утворюючи принцип повернення кредиту.

Принцип строковості кредиту відображає необхідність повернення отриманого кредиту в установленій кредитним договором строк. Кредитний період – це максимальний час використання кредитних коштів позичальником. Від дотримання цього принципу безпосередньо залежить надання нових кредитів. Якщо оплата прострочена або це передбачено договором, банк має право видати розпорядження про примусове погашення заборгованості.

Принцип цільового використання кредитних коштів полягає в тому, що кредит використовується лише на конкретні цілі, тобто для задоволення тимчасових додаткових потреб позичальника у фінансуванні. Дотримання принципу спрямованості кредиту допомагає банкам більш розумно оцінювати можливість і ефективність кредитів і певною мірою забезпечує гарантію повернення кредитів.

Принцип забезпечення кредиту виражає необхідність захисту майнових інтересів кредитора у випадку невиконання позичальником своїх зобов'язань. Вибір засобів забезпечення виконання юридичного зобов'язання у кредитних відносинах передбачається угодою сторін та визначається у кредитному договорі. Це надає банку можливість зміцнити свою незалежність і зменшити кредитний ризик, що особливо актуально в умовах загальної економічної нестабільності, притаманної сучасній ринковій економіці.

Таким чином, принцип забезпечення кредиту полягає в узгодженні між вартістю майна, що є заставою кредиту, та заборгованістю за кредитом з метою захисту інтересів банку та уникнення збитків внаслідок неповернення боргу через неплатоспроможність позичальника. Законодавством України дозволено банкам видавати навіть незабезпечені кредити, тобто на бланках, за умови виконання економічних нормативів. Кожен банк повинен дотримуватись основних принципів кредитування, зокрема проводити перевірку кредитоспроможності позичальників і наявність застави, а також виконувати встановлені Національним банком України вимоги щодо обмеження ризиків.

Згідно з пунктом 1 статті 1055 Цивільного кодексу України кредитний договір укладається лише у письмовій формі. Розмір процентів, тип процентної ставки (фіксована або змінна) та порядок їх сплати визначаються в договорі в залежності від кредитного ризику, наявності забезпечення, попиту й пропозицій на кредитному ринку, строку користування кредитом, розміру облікової ставки та інших факторів на момент укладення договору. Фіксована процентна ставка залишається незмінною протягом усього строку кредитного договору. Встановлений угодою розмір фіксованої процентної ставки не може бути збільшений кредитодавцем односторонньо.

1.2. Теоретичні основи механізму банківського кредитування

Банківський кредит — це широко використовуваний вид кредитних відносин в економіці, метою якого є надання фізичним особам або підприємствам можливості безпосереднього позичання грошей. Його пропонують виключно банки, які отримали дозвіл центрального банку на проведення таких операцій. Хоча в перекладі з латини «позичати» означає «довіряти», але процес кредитування в сучасних умовах є ризикованою активною операцією, і імпульсивні дії можуть призвести до втрати ліквідності та навіть до банкрутства.

Акт надання кредиту - це спосіб встановлення кредитних зв'язків у певній послідовності та отримання акцепту від цієї фінансової установи. У процесі короткострокових і довгострокових кредитів цей процес відіграє певну роль у перерозподілі коштів усередині національної фінансової системи. Попит на оборотний капітал у ринковій економіці задовольняють комерційні банки, які отримують його з ринку депозитів і приватних внесків.

Процес надання грошей в борг складний і складається з декількох етапів, і будь-яка недбалість на кожному етапі може призвести до суттєвих помилок і прорахунків.

Перший етап – це оцінка макроекономічної ситуації в країні, особливо в регіоні, де знаходиться потенційний позичальник, аналіз динаміки галузі за обраним напрямком кредитування та перевірка підготовки банківських працівників до роботи з різні категорії позичальників.

Другий етап передбачає негайне погодження та надання банківського кредиту.

Співробітники кредитного відділу, які є інспекторами, оцінюють кредитні заявки на підставі напрямків відбору, визначених кожним банком. Вид

кредиту визначає необхідну документацію, яка включає отримання та підбір відповідних документів. У цьому відділі працівники, відповідальні за кредитний аналіз, повинні ретельно вивчити подані документи та зробити висновки щодо ринкового потенціалу та доцільності кредитної операції. Виконуючи таку роботу, співробітники кредитного відділу повинні володіти навичками економістів і маркетологів, а також глибоким розумінням макроекономічних, галузевих і регіональних національних економічних тенденцій.

На основі аналізу важливо вибрати найбільш прийнятний спосіб позики, тип кредитного рахунку, термін позики, узгодити суму позики та процентну ставку, а також спосіб погашення.

Одним із викликів сучасної банківської практики є вирішення питання застави. Це питання актуальне, оскільки наразі немає практичних способів притягнути несумлінних позичальників до відповідальності за свої дії. Залежно від фінансового стану боржника банк-кредитор може звернутися до суду з позовом або про призначення зовнішнього управителя майна боржника, або про відкриття ліквідаційної процедури.

Тим не менш, кредитор в Україні не очікує успішного стягнення заборгованості за кредитом через суд, до того часу одним із ключових факторів професіоналізму кредитного персоналу буде їх здатність ефективно використовувати заставу. На кризу ліквідності та банкрутство багатьох банків в першу чергу впливає ризикова кредитна політика керівництва банку та некомпетентність персоналу кредитних установ.

Найвідповідальнішим завершальним етапом на цьому етапі є підготовка та укладення кредитного договору.

Третій етап кредитного процесу передбачає управління та регулювання використання кредиту.

Під використанням кредиту розуміється шлях, за яким кошти, надані банком, спрямовуються на погашення фінансово-господарських зобов'язань. Основною вимогою до використання кредитів є ефективність кредитних заходів, яка гарантує наявність грошових надходжень і прибутку для погашення банківської заборгованості та покриття процентних платежів. Основна мета цього етапу кредитного процесу — гарантувати послідовну виплату відсотків і погашення кредиту.

Звичайно, через непередбачені обставини існує ймовірність дефолту по кожній посаді. Банки можуть позичати гроші лише тим позичальникам, які заслуговують на довіру, але вони втрачуть багато можливостей вигідного кредитування. Водночас, якщо у позичальника виникнуть фінансові труднощі, банк також зіткнеться зі значними збитками. Отже, розумна кредитна політика прагне знайти баланс між розсудливістю та максимізацією потенціалу прибуткового розподілу ресурсів.

Проблеми з погашенням кредитів зазвичай не виникають випадково і не вирішуються миттєво. Це процес, який змінюється і розвивається поступово. Співробітники банку з великим досвідом роботи можуть завчасно розпізнати ознаки виникнення фінансових труднощів у нових клієнтів і вжити відповідних заходів для виправлення ситуації та захисту інтересів банку. Вкрай важливо своєчасно впровадити ці заходи, щоб запобігти ескалації ситуації та незворотній шкоді економіці.

На завершальному етапі кредитного процесу банк повертає кредит. Погашення кредиту передбачає повернення позичених коштів банку та погашення нарахованих відсотків. Повернення кредиту є результатом колективних зусиль всього кредитного відділу, а також реакцією на якість і професіоналізм співробітників на всіх етапах кредитного процесу.

Якщо боржник легко погашає кредит і сплачує відсотки по ньому, йому залишається тільки закрити кредитну справу (досьє), а це означає, що майбутнє позичальника повне надії і він вже має хорошу кредитну історію в банку. Якщо виникає ситуація неповернення кредитів і неповернення відсотків, всі співробітники кредитного відділу банку повинні провести велику роботу, щоб усунути проблему кредиту, а потім проаналізувати, чи немає помилки при видачі кредиту. кредиту та підтвердження його використання.

З точки зору забезпечення кредиту, яке дає змогу швидко реалізувати та погасити основну суму, відсотки, штрафи та прострочені платежі, ви можете вирішити будь-яку проблему за допомогою позики.

Отже, на сучасному етапі одну з найважливіших ролей у стимулюванні розвитку економіки відіграє банківський кредит як основне джерело фінансових ресурсів для поточної господарської діяльності підприємств незалежно від форми власності та сфери діяльності.

1.3. Процес кредитування в комерційних банках

Кредитування - це кредитний процес, що включає сукупність механізмів реалізації кредитних відносин. Юридичною основою системи кредитування є кредитний договір. Усі питання щодо кредитування вирішуються безпосередньо між двома сторонами: кредитором і позичальником.

Кредит є проявом кредитних відносин, формою руху позичкового капіталу. Кредит являє собою економічні зв'язки між кредитором і позичальником, які виникають, коли позика отримана, використана та в кінцевому підсумку погашена. Кредитори пропонують, а позичальники отримують вартість позики, повертаючи її в майбутньому з додатковими

відсотками. Кредит як вид руху позичкового капіталу поєднує в собі такі процеси:

- накопичення тимчасово вільних коштів;
- інвестування або розміщення цих коштів.

В умовах розвиненої ринкової економіки кредит є неодмінною складовою господарського механізму для всіх суб'єктів господарювання.

Необхідність кредитних відносин пов'язана з різницею в часі матеріальних і фінансових потоків, що виникають при відтворенні суспільного продукту. Ця невідповідність виникає в різних секторах економіки, де кошти або вивільнюються, або потрібні. Кредит дозволяє усунути таку диспропорцію.

Необхідність кредиту виникає через невідповідність у кількості та тривалості капіталу, наданого для виробництва, а також через вимогу одночасно інвестувати значні суми грошей для покращення процесу виробництва. Історично потреба в кредиті була пов'язана з циклічним характером виробництва. У цьому контексті, наприклад, сільське господарство не може не залежати від використання кредитів.

Поряд із встановленням тимчасово вільних капіталів та їх рухом створюється й можливість кредиту. Встановлення розвинутих кредитних відносин пов'язане з формуванням відповідної інституційної бази - мережі спеціалізованих кредитних установ, які зосереджені на сприянні кредитним операціям. Кредитні установи відповідають за управління та сприяння руху позичкового капіталу, забезпечення його наявності та перерозподілу в регіонах національної економіки, де відчувається нестача коштів.

Кредитування – це кредитний процес, який передбачає низку механізмів для встановлення та управління кредитними відносинами. Основою системи кредитування є кредитний договір. Всі питання, пов'язані з кредитуванням, вирішуються між кредитором і позичальником безпосередньо. Кредитний

договір визначає зобов'язання, які несе кожна сторона. При цьому фізичні особи, які беруть участь у кредитних операціях, мають певні права та зобов'язані дотримуватися умов договору.

Основною метою кредитних відносин є надання вартості, яку можна позичити та використати для отримання фінансової вигоди. Починаючи з епохи командної економіки, було ідентифіковано два різні об'єкти та відповідні методи кредитування:

- за оборотом;
- за залишком.

У процесі кредитування за оборотом кредит надається для покриття витрат, пов'язаних із придбанням товарів і послуг покупцем, а також будь-яких витрат, понесених під час угоди. При наданні кредитів за балансом фінансові установи пропонують кошти для покриття тимчасових залишків матеріальних цінностей і неповернених витрат. У першому випадку об'єктом кредитних відносин є потік вартості, а в другому – рівновага вартості на певну дату.

Справжня природа кредиту як економічної концепції розкривається через його функції, які, якщо досліджувати, встановлюють його зв'язок із більш широкою системою економічних взаємодій. Втрата кредитом функцій призведе до зникнення цієї економічної категорії.

У розвиненій ринковій економіці кредит служить 4 основним цілям:

- перерозподільчу;
- заміщення грошей в обігу;
- стимулювальну;
- контрольну.

Ці функції кредиту тісно взаємопов'язані, визначаючи в сукупності економічну роль кредитних відносин.

Економічна функція кредиту полягає в перерозподілі вартості на основі таких факторів, як оплата, тривалість, безпека та повернення. Унікальність кредитного перерозподілу полягає в його тимчасовому характері. Перерозподіл вартості відбувається в проміжку часу між наданням товарів (грошей) у позику та їх поверненням кредиту. Для задоволення нагальних фінансових потреб одних суб'єктів господарювання використовуються тимчасово вільні кошти інших суб'єктів. Функції кредиту виникають у результаті розвитку ринкової економіки і збільшення значення кредиту в грошовій системі.

Метою кредиту є перерозподіл ресурсів і виконання ролі кредитних відносин. Завдяки перерозподілу кредиту прискорюється надходження нових коштів у підприємницький сектор. При використанні цієї функції кредиту перерозподіляються як грошові, так і товарні ресурси.

Швидкість і сила перерозподілу вартості, якому сприяє кредит, в першу чергу впливають його доступність і, головне, початкова процентна ставка. Високі процентні ставки за кредитами перешкоджають перерозподілу багатства. Загалом, масштаби кредитної експансії та наступного перерозподілу кредиту обмежені ризиком зростання інфляційного тиску.

Мета заміщення грошей кредитними інструментами пов'язана з антиципаційною природою кредиту, що дозволяє йому передбачити і сприяти накопиченню товарів і грошей. Кредитні ресурси створюються до закінчення терміну їх фактичного використання у відтворювальному процесі. По суті, кредит дозволяє створювати гроші без необхідності фізичної готівки в процесі обігу. Інструменти кредиту, такі як переказні векселі, чеки та кредитні картки, поступово витісняють фізичну валюту в обігу.

Кредит відіграє певну роль у зниженні витрат обігу, замінюючи частину грошового обороту кредитними засобами обігу. Регулюючи обсяги кредитних операцій, банки можуть впливати на загальну масу грошей, що обертаються в

економіці. Крім того, використовуються два потенційних підходи: кредитне розширення та кредитне обмеження.

Очікування інфляції не слід автоматично вважати рушійною силою вартості кредиту. Якщо на основі кредитування робиться значний внесок у розвиток виробництва, ефективно використовуються інвестиції, оптимально використовуються створені виробничі потужності, а рівень інфляції залишається стабільним.

Роль кредиту в ринковій економіці має вирішальне значення для його стимулюючої функції. Процес кредитування за своєю суттю спрямований на заохочення позичальника до продуктивного використання кредиту. Сам зміст кредитування, виражений у формулі: «купи зараз (товари, гроші), заплати потім» спонукає до ефективного використання отриманої позики, щоб зароблені кошти йшли не просто на погашення кредиту, а й на заробітну плату. прибуток. Люди використовують кредит у тій мірі, в якій це відповідає їхнім особистим фінансовим цілям і прагненням.

Кредитні відносини за своєю суттю є майновими відносинами, коли позичальник несе відповідальність за використання та погашення кредиту власним майном і коштовними цінностями. Очевидно, що майнові права у фінансових операціях створюють сильну мотивацію для людей приймати мудрі рішення під час позичання грошей.

З точки зору кредитора, фактором мотивації є відсотки, що нараховуються за кредит. Кожен кредитор прагне постійно збільшувати свої кредитні ресурси. Контрольна функція кредиту проявляється в тому, що в процесі кредитування здійснюється взаємний контроль за використанням і погашенням кредиту.

Контроль є частиною загальної системи управління процесом кредитування. У сучасному бізнес-ландшафті для будь-якої організації вкрай

важливо віддати пріоритет кредитному контролю. Ефективне управління кредитами потребує поєднання заходів кредитного контролю та основної мети бізнесу – отримання прибутку шляхом надання (отримання) позик.

Питання функцій кредиту є однією з найскладніших тем у дослідженні кредитних відносин. Спочатку починаються дискусії щодо кількості та характеру функцій, які впливають з різних точок зору на фундаментальний характер позики.

Усі функції кредиту взаємопов'язані, їх взаємодія гарантує стабільність та якість кредитних відносин. Крім того, якщо ви бажаєте, ви можете підкреслити більш широкий спектр функцій позики:

- акумуляції тимчасово вільних коштів;
- регулювання грошового обігу;
- економії витрат обігу;
- опосередкування кругообороту капіталу тощо.

Однак саме чотири функції, згадані вище, є основними, вони є суттєвими характеристиками кредиту.

Види банківських кредитів. Кредити, які надаються банками, поділяються:

1. За строками користування:

- короткострокові - до 1 року;
- середньострокові - до 3 років;
- довгострокові - понад 3 років.

Строк кредиту, а також проценти за користування ним (якщо інше не передбачено умовами кредитного договору) обчислюються з моменту отримання (зарахування на рахунок позичальника або оплати платіжних документів з позичкового рахунку позичальника) до моменту отримання кредиту. повне погашення кредиту та відсотків за користування ним.

Банки можуть надавати короткострокові позики підприємствам, які зіткнулися з тимчасовими фінансовими труднощами через витрати на виробництво та обіг, які не забезпечені миттєвими коштами. Середньострокові кредити можуть бути використані для покриття вартості обладнання, поточних витрат, фінансування капітальних вкладень.

Для створення основних фондів можуть бути запропоновані довгострокові кредити. Об'єктами кредитування можуть бути кошти на реконструкцію, модернізацію, розширення існуючих основних фондів, будівництво нових будівель, приватизацію та інші цілі.

2. За забезпеченням:

- забезпечені заставою (майном, майновими правами, цінними паперами);
- гарантовані (банками, фінансами чи майном третьої особи);
- з іншим забезпеченням (поручительство, свідоцтво страхової організації);
- незабезпечені (бланкові).

3. За ступенем ризику:

- стандартні кредити;
- кредити з підвищеним ризиком.

4. За методами надання:

- у разовому порядку;
- відповідно до відкритої кредитної лінії;
- гарантійні (із заздалегідь обумовленою датою надання, за потребою, із стягненням комісії за зобов'язання).

5. За строками погашення:

- водночас;
- у розстрочку;
- достроково (за вимогою кредитора, або за заявою позичальника);

з регресією платежів;

- після закінчення обумовленого періоду (місяця, кварталу).

Підприємства мають різні варіанти отримання кредиту, включаючи банківські позики, комерційні позики, лізингові угоди, іпотечні позики, бланкові позики та позики консорціуму.

Фізичні особи - споживчий кредит (тільки в національній валюті).

Банківський кредит надається різним видам суб'єктів кредитування незалежно від форми власності в тимчасове користування на умовах, визначених кредитним договором. Основними факторами, які слід враховувати, є: безпека, повернення, своєчасна оплата та націлювання.

Принцип забезпечення кредиту гарантує, що банк зможе захистити свої інтереси та зменшити потенційні збитки внаслідок неспроможності позичальника погасити борг у разі неплатоспроможності.

Принцип повернення, строковості та платності передбачає, що позичальник зобов'язаний повернути банку кредит в обумовлені терміни разом з необхідною оплатою за його використання.

Цільове використання – це виділення позикових коштів на конкретні цілі, визначені кредитним договором.

Основними джерелами формування кредитних ресурсів банків є власні кошти банків, залишки коштів на поточних і поточних (валютних) рахунках, кошти, залучені юридичними та фізичними особами на рахунки до запитання та строкові вклади, міжбанківські кредити та кошти, отримані від емісії цінних паперів. Банки здійснюють кредитні операції в межах наявних у них кредитних ресурсів. Кредити в іноземній валюті надаються юридичним і фізичним особам, які проживають на території країни, а також нерезидентам, які мають банківські рахунки в місцевих установах.

Комерційний кредит — вид кредиту, що передбачає обмін матеріальними засобами між двома господарюючими суб'єктами і широко використовується в господарських операціях. Фізичні особи, які займаються комерційними позиками, встановлюють економічні зв'язки та можуть установлювати способи платежу у вигляді векселів — зобов'язання боржника повернути кредитору узгоджену суму в заздалегідь обумовлений термін. Метою комерційного кредиту може бути придбання товарів, виконання робіт або надання послуг з отриманням платежу продавцем пізніше.

Погашення комерційного кредиту може здійснюватися шляхом:

- сплати боржником за векселем;
- передачі векселя відповідно до чинного законодавства іншій юридичній особі (крім банків та інших кредитних установ);
- переоформлення комерційного кредиту на банківський.

Лізинговий кредит - це зв'язок між двома юридичними особами, який виникає при передачі майна в лізинг і підтверджується договором лізингу. Лізинг - це вид фінансової угоди, яка дозволяє одержати нерухомість на певний термін. Об'єктом лізингу є різноманітне рухоме (машини, обладнання, транспортні засоби, комп'ютерна та інша техніка) і нерухоме (будинки, споруди, телекомунікаційні системи тощо) майно.

Суб'єктами лізингу можуть бути лізингодавець (суб'єкт підприємницької діяльності, який володіє об'єктом лізингу та здає його в оренду), користувач (суб'єкт, який за договором лізингу набуває права володіння та розпорядження об'єктом лізингу в межах, установлених за договором лізингу), виробник (підприємство, організація та інші суб'єкти господарювання, які здійснюють виробництво або реалізацію товарно-матеріальних цінностей).

Іпотечний кредит – це унікальна економічна схема, яка передбачає надання кредитів під заставу нерухомості. Іпотечними кредиторами можуть

бути як іпотечні банки, так і спеціалізовані іпотечні компанії, крім комерційних банків. Позичальниками можуть бути як юридичні, так і фізичні особи, які мають об'єкти іпотеки, або мають поручителів, які надають об'єкти іпотеки в заставу на користь позичальника. При наданні кредиту в якості основного предмета іпотеки рекомендується розглядати використання житлових будинків, квартир, виробничих будівель, будівель, магазинів, земельних ділянок, що належать позичальнику та не є предметом застави за іншим договором.

Споживчий кредит – це кредит, який надається в національній валюті фізичним особам – резидентам України та використовує її для придбання товарів та послуг тривалого користування. Погашення кредиту здійснюється частинами, якщо інше не передбачено умовами договору.

Банк надає кредити фізичним особам, визначаючи суму кредиту виходячи з вартості товарів і послуг, які будуть використані в якості застави. Розмір кредиту на будівництво, купівлю та ремонт житлових будинків, садових будинків, дач та інших споруд визначається в межах вартості майна, майнових прав, які можуть бути передані банку під заставу фізичною особою та розмір його поточного доходу, без урахування обов'язкових платежів, протягом 10 років. Строк кредиту встановлюється залежно від цілей кредитування, розміру кредиту, платоспроможності позичальника і не повинен перевищувати 10 років з дня його надання.

Фізичні особи виплачують свої кредити шляхом переказу грошей зі своїх особистих заощаджень, чекового рахунку, поштою або готівкою.

Бланковий кредит - комерційний банк може надати бланковий кредит тільки в межах наявних коштів (без застави майна чи інших видів забезпечення - тільки під зобов'язання повернути кредит) із застосуванням підвищеної

процентної ставки надійним позичальникам, які мають стабільні джерела погашення кредиту та підтверджений авторитет у банківських колах.

Консорціумний кредит - може надаватися позичальнику банківським консорціумом такими способами:

- шляхом акумулювання кредитних ресурсів у визначеному банку з подальшим наданням кредитів суб'єктам господарської діяльності;
- шляхом гарантування загальної суми кредиту провідним банком або групою банків. Кредитування здійснюється в залежності від потреб в кредиті;
- шляхом зміни гарантованих банками-учасниками квот кредитних ресурсів за рахунок залучення інших банків для участі в консорціумній операції.

За користування кредитом позичальник сплачує банку відсотки та здійснює інші платежі відповідно до «тарифів комісійної винагороди державного експортно-імпортного банку України» (платежі за обслуговування кредиту, за зобов'язаннями за невикористаними кредитами). частина кредиту чи кредитної лінії, для надання консультаційних послуг тощо).

Розмір процентної ставки за користування кредитом встановлюється залежно від вартості кредитних ресурсів, за рахунок яких надано кредит, строку кредиту, виду та ліквідності забезпечення, попиту та пропозиції на кредит. ресурсів на кредитному ринку в конкретному регіоні, а також інші фактори з розрахунком, щоб сума отриманого доходу повністю покривала витрати банку на залучення коштів, на ведення банківської діяльності та забезпечувала отримання доходу.

Банк щомісяця нараховує проценти за кредитом і забезпечує їх сплату відповідно до умов кредитного договору. При визначенні умов сплати відсотків враховуються умови погашення кредитного проекту, фінансова стійкість позичальника та фінансовий стан банківської установи. Протягом строку дії кредитного договору банк має право змінювати процентну ставку за кредит

залежно від змін у грошово-кредитній політиці Національного банку України, процентної політики банку, попиту та пропозиції кредитних ресурсів. Такі зміни оформлюються додатковою угодою, яка додається до кредитного договору.

Кредити на вигідних умовах надає тільки кредитний комітет банку, якщо витрати на оформлення пільгових процентних ставок покриваються іншими платежами по кредиту та додатковими послугами, що надаються позичальнику.

Банк може припинити нарахування процентів за користування кредитами у випадках, передбачених чинним законодавством України, а саме:

- припинення зобов'язання в зв'язку з його виконанням;
- припинення зобов'язання зарахуванням (залік заборгованості);
- припинення зобов'язання збігом боржника і кредитора в одній особі;
- припинення зобов'язань угодою сторін;
- визнання боржника банкрутом (ст. 15 Закону України "Про банкрутство");
- закінчення строку позовної давності (ст. 71 ЦК України).

Рішення про скасування відсотків та комісій приймається кредитним комітетом (кредитною комісією) на підставі рекомендацій спеціалістів кредитного відділу, служби безпеки банку, юридичного відділу (юрисконсульта банку).

Пропоновані банком кредити забезпечуються заставою майна, що належить позичальнику або майновому поручителю, і на яке, згідно з чинним законодавством, може бути звернено стягнення, та договором поруки. Установа банку оцінює достатність та ліквідність застави на основі власної оцінки.

Договір застави укладається між банком-заставодержателем і заставодавцем письмовим документом. Відповідно до закону України про

заставу (нерухомого майна, транспортних засобів тощо), договір застави повинен бути нотаріально посвідчений. Угода сторін може передбачати можливість нотаріального посвідчення договору застави, згідно з чинним законодавством України, але одна із сторін на цьому наполягає.

Іпотечні кредитори можуть бути як юридичними, так і фізичними особами. Особа, яка позичає гроші, також може бути власником майна, що передається в заставу, або вона може бути третьою стороною, яка гарантує позику, повністю володіючи майном або маючи повний економічний контроль над ним. При розрахунку вартості майна, переданого в заставу, необхідно виходити з його фактичної вартості.

Вартість майна, що передається в заставу, має бути достатньою для покриття кредиту, відсотків за користування ним, платежів, передбачених кредитним договором, витрат на зберігання майна та податку на додану вартість. Вартість заставного майна має становити не менше 200% суми вимог, які покриваються за рахунок витрат родини.

За окремими рішеннями Кредитного комітету вартість заставленого майна може бути визначена:

- при короткостроковому кредитуванні фінансове стабільних підприємств (клас А, Б) - у розмірі не менше 200% від суми кредиту;

- при кредитуванні понад 1 рік - на рівні не менше 180% від суми кредиту з урахуванням відсотків за один рік. Зміна предмету застави допускається тільки за згодою банку.

У разі якщо заставлене майно згідно з умовами договору застави залишається у заставодавця, а останній має право володіння та користування предметом застави відповідно до його призначення, банк має право вимагати від позичальника страхування предмета застави. Цінні папери, такі як акції, облігації, сертифікати, можуть бути використані в якості застави, якщо

заставадавець передасть їх у банк і зареєструє угоду в організації, яка випустила цінні папери.

Одночасно важливо оцінити дійсну вартість цінних паперів і ймовірність їх продажу для погашення кредиту. Звернення стягнення на заставне майно здійснюється відповідно до чинного законодавства України, якщо інше не встановлено договором. Однією з форм забезпечення кредиту може бути поручительство юридичної особи, яка має стабільний фінансовий стан, а також фізичної особи, яка володіє достатньою кількістю ліквідних коштів для забезпечення кредиту.

Прийняття договору поруки в забезпечення зобов'язань за кредитним договором від юридичних і фізичних осіб, наприклад банків, можливе лише з дозволу головного банку. Письмовий договір поруки повинен містити деталі всіх зобов'язань за кредитним договором, наприклад, основну суму, відсотки, комісійні, а також будь-які штрафи чи штрафні. Поручитель несе рівну з позичальником відповідальність за вимогу про повернення кредиту перед банком, навіть якщо позичальник не виконує свої зобов'язання.

Перед укладенням договору поруки проводиться ретельна оцінка фінансової стійкості поручителя за методикою оцінки кредитного ризику. Продовження терміну дії кредитного договору можливе лише за згодою поручителя. Паралельно з настанням терміну погашення кредиту до договору поруки укладається додаткова угода про стягнення позичальником непогашеної заборгованості з поручителя. Визначення стягнення коштів з поручителя регулюється чинним законодавством України (стаття 194 Цивільного кодексу України).

Протягом дії кредитного договору спеціалісти установи банку підтримують ділові стосунки з позичальником, здійснюють заходи щодо моніторингу кредиту відповідно до порядку моніторингу кредитних проектів

та моніторингу заставленого майна. Протягом дії кредитних договорів проводиться систематичний аналіз господарської діяльності позичальників та їх фінансового стану, проводяться виїзні перевірки щодо достовірності фінансових документів, бухгалтерської звітності та статистичних матеріалів, стану розрахунків з покупцями. і постачальників, а також стан заставленого майна та умови його зберігання.

Якщо за результатами аналізу виконання позичальником умов кредитування встановлено погіршення фінансового стану позичальника та ймовірність прострочення погашення кредиту, питання про виконання умов кредитного договору виносяться на розгляд кредитного комітету. (комісія) банку за оплату. У таких випадках спільно з позичальниками розробляється план заходів щодо погашення кредиту, що включає скорочення витрат, прискорення реалізації продукції, зайвих матеріальних цінностей, стягнення дебіторської заборгованості, надання кредитної допомоги фінансово стійким боржникам для розрахунків з позичальниками, надання кредитної допомоги фінансово стійким боржникам, прискорення реалізації продукції, зайвих матеріальних цінностей, стягнення дебіторської заборгованості. погашення кредиту за рахунок коштів на невідкладні потреби, перегляд застави та її оцінка.

Якщо зазначені вище заходи не призвели до суттєвого покращення фінансового стану позичальника, кредит використовується не за цільовим призначенням, позичальник надає недостовірну звітність, а також у разі, якщо наданий кредит фактично є беззаставним, банк може припинити надання нових траншів кредиту (при кредитуванні шляхом відкриття кредитної лінії) або достроково розірвати кредитний договір та стягнути заборгованість за кредитом та несплачені проценти відповідно до чинного законодавства України.

У разі несвоєчасного погашення кредитної заборгованості та сплати відсотків, за відсутності договору про відстрочку повернення кредиту банк застосовує санкції. Або до банку та інші) несуть керівники установ банку та структурних підрозділів головного банку.

Висновки до розділу 1

Банківська система відіграє вирішальну роль в економіці країни. Кредитування є одним із основних видів діяльності в банківському секторі.

Банківська позика — це акт надання банком коштів позичальнику з конкретними умовами, графіком погашення, процентною ставкою та заставою під задалегідь визначений відсоток. Термін позики означає період, протягом якого позичальник повинен повернути позичену суму. Повернення має на увазі, що кредит необхідно повернути в будь-якій ситуації. Під оплатою розуміється надання банком позики за певну комісію, яка визначається різними факторами та виражається у вигляді процентної ставки. Застава означає, що банки часто надають кредити під заставу (майно, цінні папери тощо), щоб захистити себе від ризику невиконання кредиту клієнтом. Застава означає, що банки часто надають позики під заставу (майно, цінні папери тощо) для захисту себе проти ризику невиконання клієнтом кредиту.

Вид банківського кредиту залежить від різних ознак:

- від цільового характеру;
- забезпечення кредиту;
- залежно від строку кредиту;
- за методами надання та способами повернення кредиту;
- за характером та способом сплати відсотків;
- за числом кредиторів;

- за ступенем ризику тощо.

Є декілька етапів процесу кредитування:

- оцінка економічної ситуації в країні;
- безпосередньо надання кредиту;
- контроль щодо використання та погашення кредиту;
- повернення кредиту.

Основними видами систем оцінки якості кредитного портфелю є:

- методи експертних оцінок, статистичні методи, аналітичні методи.

Процес кредитування в комерційних банках є складним і багатогранним завданням, яке вимагає високої професійної компетенції, дотримання нормативних вимог та постійного вдосконалення. В умовах сучасного фінансового ринку, який швидко змінюється, банки повинні адаптувати свої процеси кредитування до нових викликів та можливостей, впроваджуючи сучасні технології та підходи. Тільки таким чином можна забезпечити стабільність та зростання банківської установи, а також сприяти економічному розвитку країни через ефективне кредитування.

РОЗДІЛ 2
ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Аналіз фінансових показників діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Показники які будемо використовувати для фінансового аналізу АТ КБ "ПриватБанк":

1. рентабельність активів = чистий прибуток / загальні активи.
2. рентабельність власного капіталу = чистий прибуток / власний капітал.
3. коефіцієнт забезпеченості власним капіталом = власний капітал / активи.

4. коефіцієнт надійності = власний капітал / зобов'язання.

5. коефіцієнт загальної ліквідності = активи / зобов'язання.

Для вивчення фінансового аналізу АТ КБ “ПриватБанк” візьмемо звітність за 2020 - 2022 рр.

Таблиця 2.1 - Показники фінансової діяльності АТ КБ “ПриватБанк” за 2020 - 2022 рр. млн. грн.

Показники	2020	2021	Відхилення		2022	Відхилення	
			млн. грн.	%		млн. грн.	%
Розмір чистих активів	382 525	401 296	18 771	4,91	540 596	139 300	34,71
Статутний капітал	206 060	206 060	0	0,00	206 060	0	0,00
Власний капітал	52 825	66 615	13 790	26,11	57 789	-8 826	-13,25
Чистий прибуток	24 302	35 050	10 748	44,23	30 198	-4 852	-13,84

Як бачимо, чисті активи у 2022 зменшилися в порівняно з 2021, власний капітал у 2021 році збільшився на 13 790 порівняно з 2020 роком, а у 2022 році зменшився на 8 826. Розмір чистих активів у 2021 році збільшився на 18 771 млн грн, що становить 4,91% у порівнянні з 2020 роком. У 2022 році збільшився на 139 300 млн грн, що становить 34,71% у порівнянні з 2021 роком. За період з 2020 по 2022 роки спостерігається значне зростання чистих активів АТ КБ «ПриватБанк», що свідчить про розширення фінансової діяльності банку та підвищення його капіталізації. Статутний капітал у 2021 залишився без змін, складаючи 206 060 млн грн. У 2022 також залишився без змін, складаючи 206 060 млн грн. Протягом аналізованого періоду статутний капітал банку залишався стабільним, що може свідчити про відсутність додаткових емісій акцій або інших змін у статутному капіталі. Власний капітал у 2021 збільшився на 13 790 млн грн, що становить 26,11% у порівнянні з 2020 роком. 2022 рік зменшився на 8 826 млн грн, що становить -13,25% у порівнянні з 2021 роком. Власний капітал банку зріс у 2021 році, але зменшився у 2022 році. Це може бути пов'язано з різними фінансовими подіями та рішеннями, включаючи можливі втрати або інвестиції. Чистий прибуток у 2021 збільшився на 10 748 млн грн, що становить 44,23% у порівнянні з 2020 роком. У 2022 році чистий прибуток зменшився на 4 852 млн грн, що становить -13,84% у порівнянні з 2021 роком. Чистий прибуток банку зріс у 2021 році, досягнувши значного зростання, але знизився у 2022 році. Це може свідчити про зміну умов ринку, витрат або інших факторів, що вплинули на прибутковість банку.

Комплекс фінансово-аналітичної інформації дозволяє відстежити динаміку тенденцій економічного розвитку банку та оцінити ключові фінансові показники діяльності банку. На основі даних, наведених у табл. 2.2, можна зробити висновки щодо фінансового аналізу діяльності банку. Рентабельність є відносним показником ефективності діяльності банку. Типові значення цього

показника по відношенню до рентабельності активів коливаються від 0,75 до 1,5.

Таблиця 2.2 - Узагальнення результатів фінансово-економічного аналізу АТ КБ “ПриватБанк” за 2020 – 2022 рр.

Показники	2020	2021	2022	Темп росту,%	
				2022/2020	2022/2021
Рентабельність активів	0,06	0,09	0,06	100,00	66,67
Рентабельність власного капіталу	0,46	0,53	0,52	113,04	98,11
Коефіцієнт забезпеченості власним капіталом	0,14	0,17	0,11	78,57	64,71
Загальна ліквідність	1,16	1,20	1,12	96,55	93,33

Розв’язок до даних табл. 2.2

1. Рентабельність активів:

$$ROA = \text{чистий прибуток} / \text{сукупні активи} * 100 \%$$

(2.1)

$$2020 \text{ р.} = 24\,302 / 382\,525 * 100\% = 0,06$$

$$2021 \text{ р.} = 35\,050 / 401\,296 * 100\% = 0,09$$

$$2022 \text{ р.} = 30\,198 / 540\,596 * 100\% = 0,06$$

2. Рентабельність власного капіталу:

$$ROE = \text{ЧП} / \text{СК} * 100\%$$

(2.2)

$$2020 \text{ р.} = 24\,302 / 52\,825 * 100\% = 0,46$$

$$2021 \text{ р.} = 35\,050 / 66\,615 * 100\% = 0,53$$

$$2022 \text{ р.} = 30\,198 / 57\,789 * 100\% = 0,52$$

3. Коефіцієнт достатності капіталу:

$$\text{Коефіцієнт достатності} = \text{власний капітал/активи}$$

(2.3)

$$2020 \text{ р.} = 52\,825 / 382\,525 = 0,14$$

$$2021 \text{ р.} = 66\,615 / 401\,296 = 0,17$$

$$2022 \text{ р.} = 57\,789 / 540\,596 = 0,11$$

4. Коефіцієнт загальної ліквідності:

$$\text{КЗЛ} = \text{активи/зобов'язання}$$

(2.4)

$$2020 \text{ р.} = 382\,525 / 329\,700 = 1,16$$

$$2021 \text{ р.} = 401\,296 / 334\,681 = 1,20$$

$$2022 \text{ р.} = 540\,596 / 482\,807 = 1,12$$

Як бачимо, показник 2021 року приймає нормативне значення, за винятком 2020 та 2022 рр. показники менші від норми. Якщо значення відповідного показника становить 1% і більше, то банк ефективно використовує наявні ресурси. Група часткових прибутків до середніх активів або прибутку до середнього. Тип клієнта, операційна діяльність та інші фактори, пов'язані з доходними активами, мають важливе значення для оцінки ефективності надання та продажу послуг, а також загальної діяльності банку. Послідовне зростання цих показників пояснюється винятковою практикою управління та розширенням операційного ризику.

Рентабельність активів у 2021 році зросла на 50% порівняно з 2020 роком, але у 2022 році повернулася до рівня 2020 року. Це свідчить про нестабільність ефективності використання активів у цьому періоді. Рентабельність власного капіталу зросла у 2021 році порівняно з 2020 роком, але у 2022 році дещо знизилась, залишаючись, однак, вище рівня 2020 року. Це свідчить про загальне покращення ефективності використання власного капіталу. Коефіцієнт забезпеченості власним капіталом зріс у 2021 році порівняно з 2020 роком, але суттєво знизився у 2022 році. Це може свідчити про зменшення частки власного капіталу у загальній структурі фінансування банку. Загальна ліквідність зросла у 2021 році порівняно з 2020 роком, але знизилася у 2022 році, що може вказувати на зменшення швидкості покриття короткострокових зобов'язань банку.

Аналіз темпів росту фінансово-економічних показників АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 - 2022 рр. показує певну нестабільність у ключових показниках. Рентабельність активів та коефіцієнт забезпеченості власним капіталом мали значні коливання, що свідчить про потребу у покращенні ефективності використання ресурсів банку. Рентабельність власного капіталу показала позитивну динаміку, незважаючи на незначне зниження у 2022 році, що вказує на загальне покращення управління власним капіталом. Загальна ліквідність також потребує уваги для забезпечення стабільності фінансової діяльності банку.

Оптимальними значеннями для рентабельності капіталу є 0,1 - 2,5 %. Для банку який досліджуємо спостерігається зниження цього показника у 2022 році. Однак загалом можна зробити висновок, що банки використовують власний капітал ефективно.

Коефіцієнт власного капіталу повинен бути не менше 0,1. У нашому банку цей показник відповідає встановленим нормативам. Загальна ліквідність

визначається шляхом порівняння загальних зобов'язань банку (незалежно від терміну їх погашення) із загальними активами (незалежно від терміну їх погашення). Важливість цього показника повинна бути не менше 1. Це означає, що ліквідність Приватбанку відповідає встановленим нормативом вимогам.

У результаті загальна структура активів АТ КБ «Приватбанк» у 2020 - 2022 роках є задовільною та дозволяє ефективно управляти активами банку. Банк підтримує стратегію збільшення власних коштів, реалізує політику, спрямовану на зниження ризиків, забезпечення високого рівня ліквідності та вдосконалення структури кредитних ресурсів банку, керуючись принципами відкритості, довіри та партнерства, дбаючи про економічне благополуччя кожного клієнта. АТ КБ «Приватбанк» виконує зобов'язання перед клієнтами та партнерами. Склад, структура та динаміка зобов'язань АТ КБ «Приватбанк» у 2020 - 2022 роках наведені в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 - Аналіз складу і структури зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» у 2020 - 2022 роках

Показники	Роки, тис.грн.			Структура,%			Зміни в структурі,%	
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2022/ 2020	2022/ 2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кошти банків	2	3	-	0,00	0,00	-	-	-
Кошти клієнтів	312708	325303	471970	0,95	0,97	0,98	1,03	1,01
Забезпечення, у т.ч.	10687	3651	5804	0,03	0,01	0,01	0,37	1,10
Інші залучені кошти	-	-	128	-	-	0,00	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	146	159	-	0,00	0,00	-	-	-
Інші фінансові зобов'язання	4059	3770	2634	0,01	0,01	0,01	0,44	0,48
Забезпечення, у т.ч.	10687	3651	5804	0,03	0,01	0,01	0,37	1,10

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
– резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	329	373	1280	0,00	0,00	0,00	2,66	2,38
– інші забезпечення	10358	3278	4524	0,03	0,01	0,01	0,30	0,96
Інші нефінансові зобов'язання	2098	1795	2271	0,01	0,01	0,00	0,74	0,88
Всього зобов'язань	329700	334681	482807	100,0	100,0	100,0	1,00	1,00

Аналіз складу і структури зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» за період 2020-2022 роки дозволяє оцінити динаміку та зміну основних компонентів зобов'язань банку. Розглянемо основні висновки з цього аналізу.

Основні зміни в зобов'язаннях. Кошти банків у 2020 році склали 2 тис. грн, у 2021 році – 3 тис. грн, а у 2022 році – 3 тис. грн. Їхня частка у загальній структурі зобов'язань залишається незначною (0,00%). У коштів клієнтів відбувається значне зростання з 312708 тис. грн у 2020 році до 471970 тис. грн у 2022 році. Частка коштів клієнтів у загальній структурі зобов'язань зросла з 95% у 2020 році до 98% у 2022 році. Збільшення частки коштів клієнтів вказує на зростання довіри до банку з боку клієнтів та їхню активну взаємодію з банком. Інші залучені кошти з'явилися в структурі зобов'язань лише у 2022 році і склали 128 тис. грн, що становить 0,00% у загальній структурі. Відстрочені податкові зобов'язання у них спостерігається зменшення з 146 тис. грн у 2020 році до 94 тис. грн у 2022 році. Інші фінансові зобов'язання зменшилися з 4059 тис. грн у 2020 році до 2634 тис. грн у 2022 році. Частка у загальній структурі також зменшилася з 1,23% у 2020 році до 0,54% у 2022 році. Загальна сума забезпечень зросла з 10687 тис. грн у 2020 році до 5804 тис. грн у 2022 році. Зміни у структурі забезпечень відображають зменшення резервів за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансових гарантій, а також

зростання інших забезпечень. Інші нефінансові зобов'язання зменшилися з 2098 тис. грн у 2020 році до 1910 тис. грн у 2022 році. Загальна сума зобов'язань банку зросла з 329700 тис. грн у 2020 році до 482807 тис. грн у 2022 році. Це свідчить про значне зростання обсягів діяльності банку та залучення нових клієнтських коштів.

Значне зростання клієнтських коштів свідчить про зростання довіри до банку та його активну роль у фінансовому ринку. Це позитивний сигнал для банку, який демонструє його здатність залучати та утримувати клієнтів. Зменшення частки інших фінансових зобов'язань та відстрочених податкових зобов'язань може свідчити про покращення фінансової стійкості банку та зниження його зобов'язань перед іншими фінансовими інституціями.

Зміни у структурі забезпечень вказують на перегляд політики управління ризиками та зобов'язаннями банку. Зменшення резервів за кредитними зобов'язаннями та збільшення інших забезпечень може відображати покращення кредитного портфеля банку. Загальне зростання зобов'язань банку вказує на розширення його діяльності та збільшення обсягів фінансових операцій.

Таким чином, аналіз складу і структури зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» у 2020 - 2022 роках свідчить про позитивні тенденції в його розвитку, зростання обсягів діяльності та покращення фінансових показників.

Проте, банк повинен продовжувати роботу над удосконаленням своєї політики управління ризиками та зобов'язаннями, щоб забезпечити стабільний розвиток у майбутньому.

Аналіз динаміки капіталу АТ КБ «ПриватБанк» за період 2020-2022 років дозволяє оцінити зміни в основних складових капіталу банку та їхній вплив на загальний власний капітал. Розглянемо основні висновки з цього аналізу.

Таблиця 2.4 - Аналіз динаміки капіталу АТ КБ «ПриватБанк»
у 2020 - 2022 роках

Показники	Роки, тис.грн.			Абсолютне відхилення, (+,-) тис. грн		Темп росту,%	
	2020	2021	2022	2022/ 2020	2022/ 2021	2022/ 2020	2022/ 2021
Статутний капітал	206060	206060	206060	0,0	0,0	100,00	100,00
Емісійні різниці	23	23	23	0,0	0,0	100,00	100,00
Результат від операцій з акціонером	12174	12174	12174	0,0	0,0	100,00	100,00
Інші резерви	-2248	-4091	-15168	-12920,0	-11077,0	674,73	370,77
Резерви та інші фонди банку	8481	9696	11449	2968,0	1753,0	135,00	118,08
Накопичений дефіцит	-171665	-157247	-156749	14916,0	498,0	91,31	99,68
Всього власного капіталу	52825	66615	57789	4964,0	-8826,0	109,40	86,75

Основні зміни в капіталі. Статутний капітал залишається незмінним протягом трьох років і становить 206060 тис. грн. Відсутність змін у статутному капіталі свідчить про стабільність основного капіталу банку. Емісійні різниці також залишаються незмінними на рівні 23 тис. грн. Це вказує на те, що банк не здійснював додаткових емісій акцій протягом аналізованого періоду. Результат від операцій з акціонером є стабільним і складає 12174 тис. грн у всі три роки. Спостерігається значне зменшення інших резервів: з -2248 тис. грн у 2020 році до -15168 тис. грн у 2022 році. Абсолютне відхилення за два роки становить -12920 тис. грн, що є негативним фактором для капіталу банку. Збільшення резервів та інших фондів банку з 8481 тис. грн у 2020 році до 11449 тис. грн у 2022 році. Абсолютне відхилення становить 2968 тис. грн, що свідчить про покращення резервної бази банку. Накопичений дефіцит зменшився з -171665 тис. грн у 2020 році до -156749 тис. грн у 2022 році.

Абсолютне відхилення становить 14916 тис. грн, що є позитивною тенденцією для капіталу банку. Загальний власний капітал зменшився з 52825 тис. грн у 2020 році до 57789 тис. грн у 2022 році. Абсолютне відхилення становить 4964 тис. грн, що є позитивним показником, але спостерігається зниження у 2022 році порівняно з 2021 роком.

Темп росту статутного капіталу є стабільним на рівні 100% щороку. Темп росту емісійних різниць та результатів від операцій з акціонером також стабільний і становить 100%. Значний приріст у 2022 році порівняно з 2020 роком (674,73%) та з 2021 роком (370,77%), що відображає різке збільшення негативних показників. Темп росту резервів та інших фондів банку становить 135% у 2022 році порівняно з 2020 роком та 118,08% у 2022 році порівняно з 2021 роком, що є позитивним показником. Зменшення накопиченого дефіциту показує позитивні темпи росту на рівні 91,31% у 2022 році порівняно з 2020 роком та 99,89% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Темпи росту власного капіталу у 2022 році порівняно з 2020 роком становлять 109,40%, що є позитивним показником. Однак, порівняно з 2021 роком, темп росту знизився до 86,75%.

Статутний капітал, емісійні різниці та результати від операцій з акціонером залишаються стабільними, що вказує на стабільність основних складових капіталу банку. Значне зменшення інших резервів є негативним фактором і вказує на необхідність покращення управління резервами. Збільшення резервів та інших фондів банку свідчить про посилення фінансової стійкості банку та його здатність забезпечувати покриття можливих втрат. Зменшення накопиченого дефіциту є позитивною тенденцією, що вказує на покращення фінансових результатів банку. Хоча спостерігається загальне зростання власного капіталу за період 2020-2022 років, необхідно звернути увагу на зниження цього показника у 2022 році порівняно з 2021 роком.

Загалом, аналіз динаміки капіталу АТ КБ «ПриватБанк» за період 2020-2022 років показує як позитивні, так і негативні тенденції. Банк має продовжувати роботу над зміцненням своїх фінансових позицій, покращенням управління резервами та підтриманням стабільного зростання власного капіталу.

2.2. Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» створено відповідно до установчого договору від 7 лютого 1992 року у формі товариства з обмеженою відповідальністю під назвою Комерційний банк «ПриватБанк» та зареєстровано Національним банком України 19 березня, 1992 р. Держава в особі Міністерства фінансів України набула права власності на 100% акцій Банку 21 грудня 2016 року відповідно до статті 41 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» " та відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2016 р. № 961 "Деякі питання гарантування стійкості фінансової системи", прийнятої з урахуванням рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 грудня 2016 року «Про невідкладних заходів щодо забезпечення національної безпеки України в економічній сфері та захисту інтересів вкладників», введеного в дію Указом Президента України від 18 грудня 2016 року № 560 та на підставі пропозиції Національного банку України та рішення Ради з фінансової стабільності від 18.12.2016 р.

Банк має право займатися банківською діяльністю на підставі банківської ліцензії, що дозволяє надавати банківські послуги. До банківських послуг відносяться:

- залучення вкладів та банківських металів від необмеженої кількості юридичних та фізичних осіб;

- відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі в банківських металах;

- розміщення залучених коштів (депозитів), у тому числі на поточних рахунках, у кошти та банківські метали, від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Окрім надання фінансових послуг, банк також має повноваження здійснювати діяльність, пов'язану з:

- інвестиції;

- випуск власних цінних паперів;

- випуск, розповсюдження та проведення лотерей;

- зберігання цінностей або оренда (оренда) індивідуального банківського сейфа;

- інкасація коштів та перевезення валютних цінностей;

- надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг.

Що стосується звітності, банк публікує аудиторські звіти, аудовану річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність, яка включає:

- звіт про фінансовий стан;

- звіт про прибутки та збитки;

- звіт про рух грошових коштів;

- звіт про власний капітал;

- примітки до звітів, перелік яких встановлюється Національним банком України.

Банк оприлюднює річну фінансову звітність не пізніше 30 квітня після закінчення звітного року, річну консолідовану фінансову звітність, річну

фінансову звітність та аудиторські висновки, а також інформацію про власників, які безпосередньо беруть участь у діяльності банку, шляхом оприлюднення або розміщення на власному веб-сайті в інтернеті.

Фінансова звітність, яка є недостовірною та була оприлюднена, відхиляється Національним банком України самостійно або на вимогу банку протягом одного місяця з дня її опублікування.

У банківській системі України ПриватБанк входить до другої хвилі нових комерційних банків, тоді як державні банки першої хвилі відрізняються. За вісім років існування банк зайняв лідируючі позиції на ринку банківських послуг України, збільшуючи свою частку на ринку, підвищуючи ефективність, постійно підвищуючи надійність, підвищуючи конкурентоспроможність і комплексність надання банківських продуктів своїм клієнтам. Це досягнуто спільними зусиллями команди банку з використанням прогресивної системи управління та передових банківських технологій.

В економічній літературі під банківським портфелем розуміють сукупність активів і пасивів, якими володіє банк, що включає поєднання активної та пасивної банківської діяльності.

Здійснення банківськими установами активних операцій є основним джерелом доходу, який складає понад 90% від загального доходу банку. Як наслідок, кредитні операції становлять більшу частину активного операційного портфеля банку та є важливою сферою уваги для керівництва через їх унікальний характер.

Для аналізу кредитного портфеля АТ КБ «Приват Банк» застосовано метод статистичної оцінки, який здійснювався на підставі фінансової звітності банку. Проаналізуємо вартість активів АТ КБ «ПриватБанк» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 - Активи АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2022 рр, млн. грн.

Активи	2020	2021	Відхилення		2022	Відхилення	
			млн. грн	%		млн. грн.	%
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	49911	52835	2924	5,86	96380	43545	82,42
Заборгованість банків	25059	26243	1184	4,72	103837	77594	295,68
Кредити та аванси клієнтам	55021	68218	13197	23,99	68084	-134	-0,20
Інвестиційні цінні папери	221661	222277	616	0,28	239752	17475	7,86
Інші активи	3448	2644	-804	-23,32	4309	1665	62,97
Усього активів	382525	401296	18771	4,91	540596	139300	34,71

В 2021 році порівняно з 2020 спостерігається збільшення суми кредитного портфеля на 13 197 млн. грн (на 23,99 %), з тим самим зросли і активи на 18 771 млн. грн (на 4,91 %). Проаналізуємо динаміку відношення зростання кредитного портфеля до загальної суми активів (рис. 2.1).

В 2022 році ж навпаки сума кредитів, що були надані клієнтам зменшилася на 134 млн. грн (на 0,2%), порівняно з 2021 через кризову ситуацію в країні. Але активи зросли на 139 300 млн. грн, або на 34,71% завдяки залученню та збільшенню суми інвестиційних цінних паперів. В середньому значенні сума виданих кредитів все-таки зросла на 13 063 млн. грн за три роки.

Таким чином, видно, що сума наданих кредитів зростає повільніше ніж сума активів. Невеликий розмір кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» можна пояснити тим, що банк надає багато короткострокових споживчих кредитів і на невеликі суми.

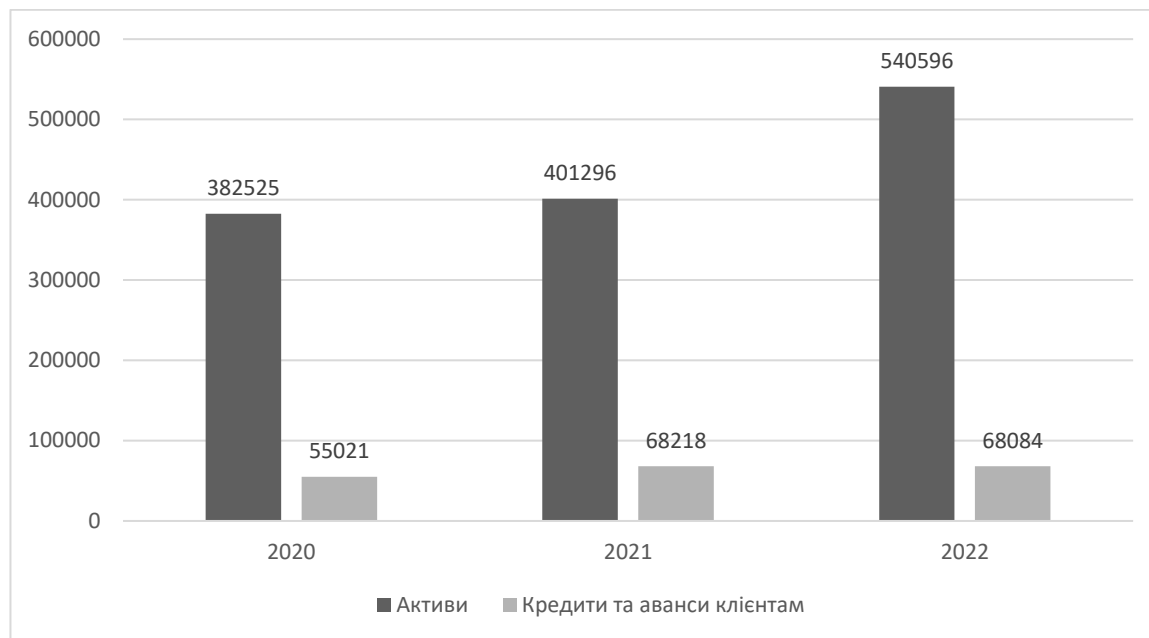

Рис. 2.1 - Динаміка кредитів до загальної суми активів
АТ КБ «Приват Банк»

2.3. Аналіз банківського кредитування в Україні

Українська банківська система є важливою частиною економіки країни і відповідає за надання фінансових послуг підприємствам і фізичним особам. Однією з ключових функцій банків є кредитування, яке є найважливішим інструментом надання фінансової допомоги підприємствам і громадянам. Це питання є особливо важливим з огляду на сучасний стан банківського кредитування в Україні за останні п'ять років.

Система кредитування в Україні відіграє вирішальну роль в економіці країни, виступаючи життєво важливою складовою. Пропонує фінансову допомогу фізичним особам і підприємствам. В Україні є багато фінансових установ. Які надають різноманітні кредитні продукти, такі як кредитні картки, автокредити, кредити на житло, кредити для бізнесу та інші, тому для того, щоб оцінити банківський сектор кредитування в Україні за останні роки, доцільно

спочатку розглянути основні тенденції функціонування банківського сектору (рис. 2.2).

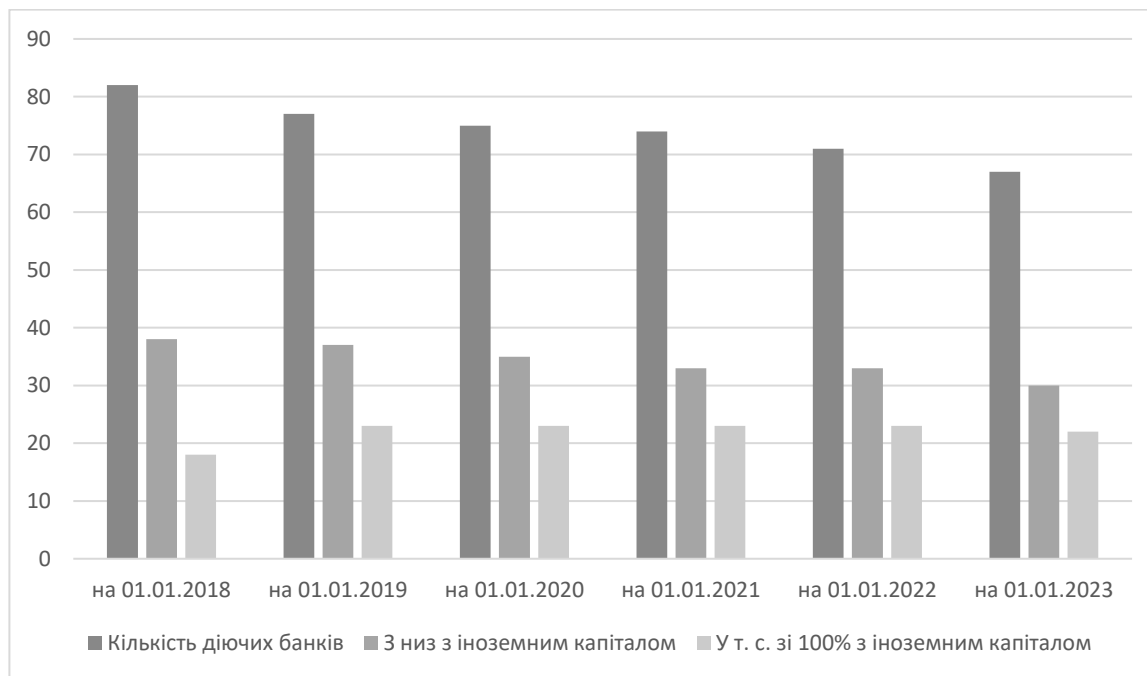

Рис. 2.2 - Динаміка зміни кількості комерційних банків в період з 2018 по 2023 рік

Виходячи з наявних даних, можна констатувати, що кількість банків, які працюють в Україні, в останні роки зменшується. Зокрема, з 82 банків на початок 2018 року до 67 банків на початок 2023 року.

На основі аналізу даних можна зробити наступні висновки:

- кількість банків з іноземним капіталом у зведеному показнику зменшується повільніше, ніж загальна кількість діючих банків;
- за останні п'ять років кількість банків зі 100% іноземним капіталом залишилася стабільною – 23;
- загальна тенденція до зменшення кількості банків свідчить про те, що конкуренція в банківському секторі України стає дедалі гострішою, що може бути наслідком ряду факторів, таких як регуляторна політика Національного

банку України, зміни у попиті на банківські послуги серед населення та бізнесу, а також зміни економічного середовища в цілому.

Станом на 1 серпня 2018 року, за даними Національного банку України, в країні діяли 82 комерційні банки. З початку 2018 року їх кількість не зросла.

Два банки отримали схвалення НБУ перейти з традиційних банківських послуг на фінансові послуги. Ще два банки вирішили приєднатися до НБУ, об'єднавши зусилля з іншими банками в цьому процесі. Після прийняття цих цілей кількість банків в Україні зменшиться до 78. Незважаючи на те, що у 2010 році в Україні було 175 комерційних банків.

Однією з можливих причин зменшення кількості банків в Україні може бути зростання конкуренції з боку фінтех-компаній та інших нових гравців у галузі фінансових послуг. Крім того, зменшення кількості банків можна пояснити підвищенням вимог до капіталізації банків, змінами в законодавчій базі або змінами в уподобаннях клієнтів до банківських послуг.

Тим не менш, важливо пам'ятати, що зменшення кількості банків не обов'язково свідчить про кризу в банківській галузі. Зменшення кількості банків може призвести до збільшення загальної кількості. Ефективність сектору можна підвищити шляхом мінімізації конкуренції між банками та запобігання повторенню ризикованих практик.

Таким чином, хоча зменшення кількості банків в українському банківському секторі є ознакою занепокоєння, його також можна розглядати як необхідне пристосування до економічного ландшафту, що розвивається, і засіб підвищення операційної ефективності сектора. Пропозиція кредитів є важливою діяльністю для банків, оскільки вони генерують більшу частину своїх доходів за рахунок кредитних операцій. Отже, комерційні банки зобов'язані управляти кредитною діяльністю таким чином, щоб максимізувати дохід від надання кредиту, мінімізуючи при цьому ризик неповернення

кредиту. Обсяг кредитів, що надаються підприємствам банками, визначається попитом на кредити з боку бізнесу та наявністю кредитних ресурсів у комерційних банків. Тому вкрай важливо ретельно вивчити загальний обсяг кредитів, наданих суб'єктам господарювання (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 - Динаміка обсягів банківського кредитування

Дата	Наданні кредити, млн. грн	Кредити органам державної влади	Кредити суб'єктам господарювання	Кредити фізичним особам	Кредити небанківським фін установам
на 1.01.2018	1042798	1517	870302	170938	42
на 1.01.2019	1118618	286	919054	196634	66
на 1.01.2020	1033539	4724	822020	206761	33
на 1.01.2021	963664	11545	752503	199556	60
на 1.01.2022	1065347	26973	795513	242633	288
на 1.01.2023	1036129	24809	801327	209944	48

Загалом можна спостерігати, що протягом п'яти років кількість позичених банками коштів зростає, хоча й були певні коливання. Якщо детальніше, то кредитування у 2019 році зросло на 7,1% порівняно з попереднім роком, але у 2020 та 2021 роках відбулося зниження на 7,6% та 8,8% відповідно. Проте 1 січня 2022 року знову відбулося зростання на 10,4% порівняно з попереднім роком. Станом на 1 січня 2023 року загальна кількість кредитів зменшилася на 2,9% порівняно з 1 січня 2018 року (рис. 2.3).

У розрізі суб'єктів кредитування основну частку займають кредити, надані суб'єктам господарювання (у 2022 році – 83,4%, у 2020 році – 78,09%, у 2017 році – 84,32%). У 2020 році відсоток кредитів, наданих фізичним особам, становив 20,71%, що вище 15,54% у 2017 році. Зріс відсоток кредитів, наданих

державним органам: у 2020 році відсоток людей, які користувалися громадським транспортом, становив 1,2%, а у 2017 році – 0,14% (рис. 2.4).

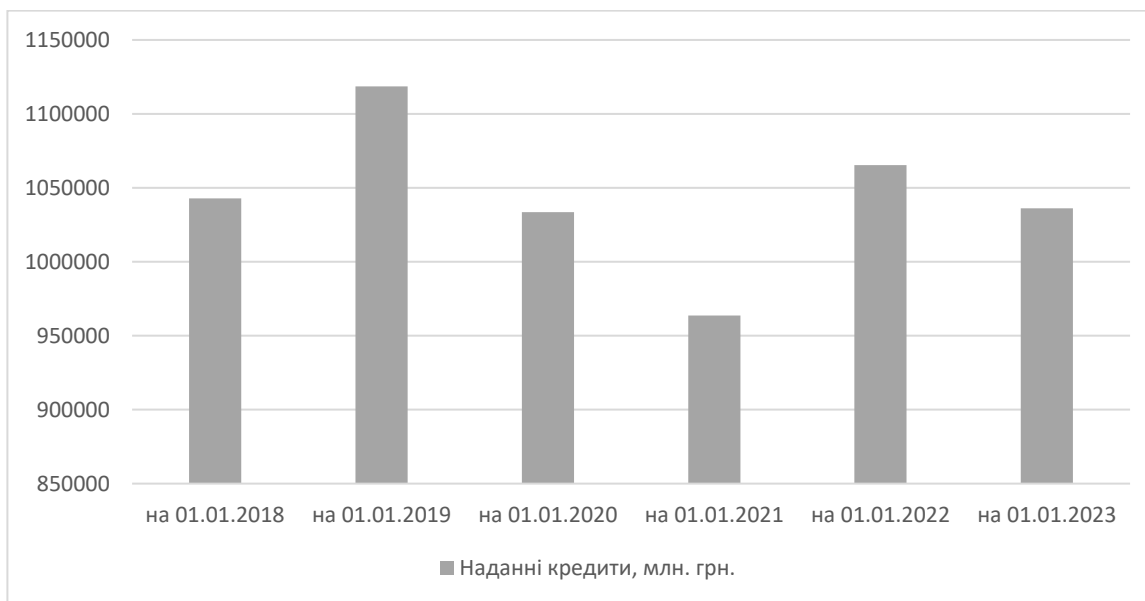

Рис. 2.3 - Обсяг наданих кредитів за період 2018–2023 років

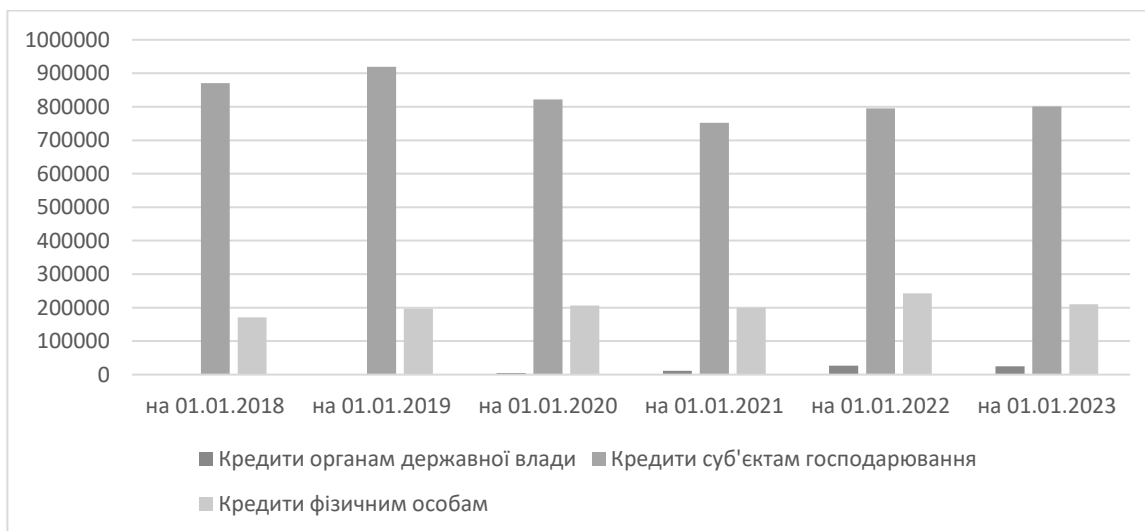

Рис. 2.4 - Обсяг наданих кредитів у розрізі суб'єктів кредитування

Поглиблене вивчення процесу надання кредитів для. Класифікуючи наших клієнтів, ми можемо отримати уявлення про групи осіб, які часто беруть кредити в Україні, і спостерігати за будь-якими коливаннями їх активності з часом. Господарські організації:

- Кількість кредитів, наданих суб'єктам господарювання, є найбільшою порівняно з іншими категоріями клієнтів і становить понад 80% від загальної кількості наданих кредитів в Україні.

- За період з 1 січня 2018 року по 1 січня 2023 року кількість кредитів, що надаються суб'єктам господарювання, зменшилась на 8,7%.

- Однак у 2019 році кількість кредитів збільшилась на 5,6%, а в 2022 році – на 3,3%.

Фізичні особи:

- підприємствам надавали кредити для бізнесу, кількість кредитів у 2021 році зросла;

- за період з 01.01.2018 по 01.01.2023 кількість наданих кредитів, що надаються фізичним особам, зросла на 23,0%;

- найбільше зростання кількості кредитів було у 2021 році, коли їх зросло на 24,9 %.

Небанківські фінансові установи:

- кількість кредитів, наданих небанківським фінансовим установам, дуже мала порівняно з іншими категоріями клієнтів, але зросла у 2022 році;

- значне зростання кількості кредитів цієї категорії відмічено у 2022 році, коли кількість відвідувачів національних парків порівняно з попереднім роком зросла на 743,8 %.

Органи державної влади:

- кількість кредитів, наданих державним органам, є найменшою порівняно з іншими категоріями клієнтів і залишається на низькому рівні протягом усього періоду, що розглядається;

- за період з 01.01.2018 по 01.01.2023 кількість кредитів, наданих органам державної влади, зросла на 1677,1 %;

- значне зростання кількості кредитів цієї категорії відмічено у 2018 році, коли вони зросли на 89,5%.

Загалом можна констатувати, що основними позичальниками в Україні є суб'єкти підприємницької діяльності, але значну кількість кредитів отримали також фізичні особи та небанківські фінансові установи.

За розглянутий період загальна кількість кредитів в Україні скоротилася на 0,9%. Тим не менш, спостерігалися помітні коливання кількості кредитів, наданих клієнтам у різних категоріях протягом зазначеного періоду.

Сектор кредитування продемонстрував стабільність і зростання, але він стикається з внутрішніми проблемами та тенденціями, які можна пояснити наступними причинами:

1) Економічна ситуація в Україні була складною з 2014 по 2016 рік, оскільки країна зіткнулася з кризою та зазнала перегляду своєї економічної політики. Це могло бути причиною того, що обсяги кредитування в 2018 році зменшилися порівняно з попереднім роком. На жаль, у 2019 році економічна ситуація дещо покращилася, що, можливо, стало причиною зростання обсягів кредитування порівняно з попереднім роком.

2) Макроекономічна політика: політика уряду та національного банку України впливає на процентні ставки та доступність кредитів. Наприклад, зниження процентної ставки потенційно може підвищити попит на кредити, що може пояснити вищі обсяги кредитування, які спостерігалися в 2019 році порівняно з попереднім роком.

3) Стан банківської системи в Україні безпосередньо впливає на доступність кредитів і обсяг кредитної діяльності. Наприклад, запровадження більш суворого регулювання для банків призвело до зменшення кредитного портфеля, що могло стати причиною зниження обсягів кредитування у 2020 та 2021 роках.

4) Політична ситуація: Політична ситуація впливає на обсяги кредитування. Нестабільність політичної ситуації призводить до зменшення інвестицій і зростання ризиків. У 2022 році почалася повномасштабна війна, яка сильно вплинула на кредитування.

Наприклад, максимально спростили кредитування аграріїв, щоб виключити ризики неврожаю, максимально підтримали відновлення знищених на окупованих територіях підприємств із майже нульовими відсотками за кредитами, НБУ підтримував ліквідність банків шляхом проведення тендерів рефінансування, а уряд у свою чергу стимулював банки активніше використовувати вільні кошти для розширення програм кредитування, але серед відносних позитивів НБУ також повідомив, однак, що частка проблемних кредитів станом на 2023 рік становила 38% порівняно з 30% у 2022 році.

Обсяг кредитування залежить від облікової ставки НБУ адже це ключова відсоткова ставка Національного банку, яка є основним індикатором змін у грошово-кредитній політиці та орієнтиром вартості залучених та розміщених грошових коштів для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку.

Облікова ставка встановлюється на основі комплексного аналізу та прогнозу макроекономічного, монетарного та фінансового розвитку, підготовленого Національним банком. Зміна облікової ставки НБУ є важливим інструментом монетарної політики, що впливає на рівень інфляції та ставки залучення та кредитування коштів у банках (рис. 2.5).

У 2018-2019 роках облікова ставка коливалася в районі 18%, але з початку 2020 року Правління Нацбанку вирішило знизити облікову ставку до 8% з метою пом'якшення монетарної політики, яка була спрямована на подальшої підтримки економіки в умовах пандемії та карантинних заходів, а саме з 31.01.2020 показник знизився з 13,5% до 11%, що можна пояснити

збільшенням ліквідності в банківській системі та покращенням мікроекономічної ситуації в країна.

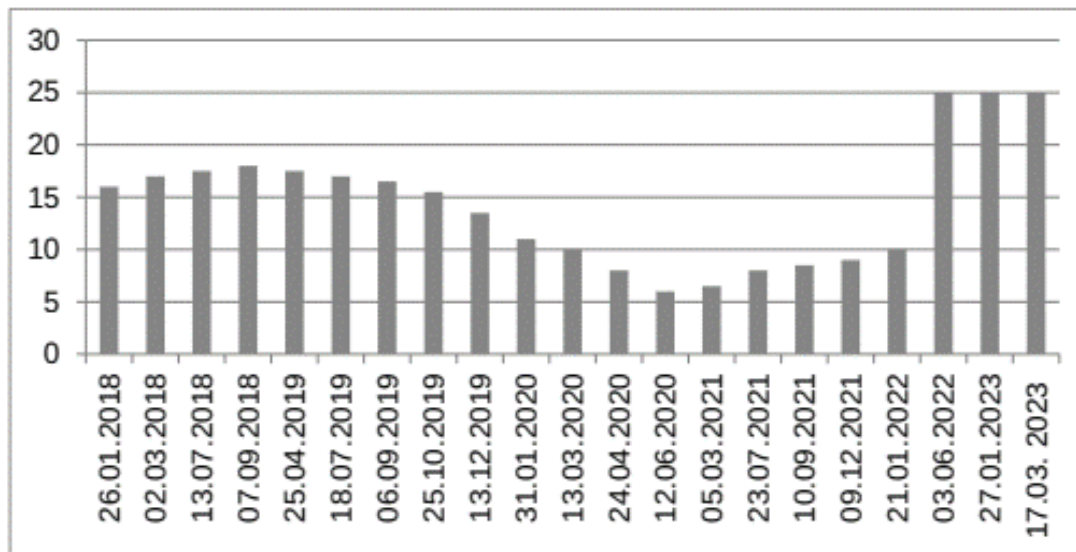

Рис. 2.5 - Розмір облікової ставки НБУ протягом 2018–2023 років

На початку 2021 року спостерігалася певна стабільність у зниженні облікової ставки НБУ, що, ймовірно, було зумовлено уповільненням економічного зростання та зниженням інфляції. Проте з березня 2021 року облікова ставка почала зростати, ймовірно, через нестабільність на міжнародних ринках та зростання інфляції. З першого півріччя 2022 року ставка тримається на рівні 25%, що можна пояснити нестабільною ситуацією на зовнішньому ринку та внутрішніми економічними факторами, зокрема, зростанням інфляції та початком повномасштабної війни.

У 2022 році внаслідок початку повномасштабної війни в Україні облікова ставка зросла до 25%. У цей момент підвищення облікової ставки є заходом, вжитим для захисту вартості доходів і заощаджень людей від впливу інфляції. Навпаки, це мало позитивний вплив. Зберегти курсову стабільність, яка була основою для економіки та обмежувала інфляційний тиск. Оскільки відсоткові

ставки за гривневими інструментами залишалися низькими, громадяни та підприємства не мали змоги захистити свої доходи в гривні від інфляції, через що вони конвертували їх в іноземну валюту. Це створило навантаження на міжнародні резерви України, оскільки країні необхідно було підтримувати стабільність свого офіційного обмінного курсу. Для цього задовольнявся надлишковий попит на міжбанківському валютному ринку, що призвело до виснаження резервів. Якщо НБУ не відреагує належним чином, резерви продовжуватимуть швидко виснажуватися, що потенційно призведе до нової валютної кризи. Щоб цього уникнути, НБУ суттєво підвищив облікову ставку, тобто вартість гривневих коштів. Крім того, банк не очікував суттєвого зростання кредитних ставок, оскільки вони зростали ще до того, як облікова ставка залишилася незмінною з січня 2022 року. Це можна пояснити тим, що банки стикаються зі значним ризиком непогашення кредиту взято під час війни.

Отже, вони прагнуть надавати кредити виключно надійним позичальникам, беручи участь у здоровій конкуренції з іншими кредиторами. Наявність гострої конкуренції на ринку перешкоджає зростанню кредитних ставок. Крім того, значне підвищення ставки пов'язане зі зростанням вартості енергоресурсів і ЗМІ в усьому світі, що потенційно може призвести до подальшого зростання цін на товари та послуги в Україні. Загалом коливання облікової ставки в Україні є індикатором економічної стабільності та може впливати на обмінний курс гривні та рівень інфляції в країні.

Підвищення ставки може допомогти знизити інфляцію, але це також може призвести до підвищення процентних ставок і зниження економічного виробництва. Розглядаючи банківське кредитування в Україні, можна помітити декілька тенденцій:

1. Збільшення виплат позик. За даними Національного банку України, загальний обсяг банківських кредитів в Україні зріс з 2018 по 2022 рік більш ніж на 70% і на кінець 2022 року досяг понад 2,5 трильйона гривень.

2. Уряд прагне збільшити частку кредитів у гривні. З 2018 року банки надають кредити в національній валюті, що пов'язано зі зниженням ризику валютних коливань і зростанням довіри до гривні. За даними Національного банку України, у 2022 році понад 80% кредитів було видано в гривні.

3. Зростання фінансових веб-послуг. З 2018 року з'явилася нова хвиля фінтех-компаній, які надають онлайн-кредити клієнтам. Ці компанії використовують передові технології та аналіз даних, щоб швидко оцінити кредитоспроможність клієнта та надати позики без необхідності відвідування банку.

4. Розширення залучення кредитних брокерів. У зв'язку зі зростанням кількості кредитних карток. Попит на кредитних брокерів, які допомагають клієнтам знайти найкращі умови кредитування, зростає завдяки наявності на ринку привабливих пропозицій. Крім того, кредитні брокери можуть допомогти у створенні необхідних документів і звести до мінімуму ймовірність відмови в кредиті.

5. Розширення залучення фінансових установ до ініціатив соціального кредитування. З 2018 року банки активно працюють над соціальним кредитуванням, що дає змогу пропонувати кредити фізичним особам, які не мають надійної кредитної історії або не можуть отримати позику за звичайних обставин. Соціальне кредитування відіграє вирішальну роль у залученні нових клієнтів та розширенні обсягів кредитної діяльності.

6. Більша увага приділяється наданню фінансової допомоги малим і середнім підприємствам. З 2018 року банки більше зосереджуються на

кредитуванні малого та середнього бізнесу, що сприяє розвитку підприємництва в країні та збільшенню можливостей працевлаштування.

7. Зміни до Закону. З 2018 року в Україні діють різні закони, які регулюють практику кредитування та захищають права фізичних осіб, які користуються банківськими послугами. Наприклад, прийнято закон про кредитну історію, який регулює збір та обробку даних про кредитну історію клієнтів, а також закон про захист прав споживачів фінансових послуг, який посилює права клієнтів і встановлює вимоги до діяльності фінансових установ.

В результаті змін, запроваджених у 2018 році, обсяги кредитування в Україні зросли, а впали. Кількість непогашених кредитів, загострення конкуренції між банками та зростання впливу технологій на процес кредитування. Банки постійно працюють над створенням онлайн-платформ і мобільних додатків, які дозволяють клієнтам легко отримувати інформацію про кредитні продукти та оформляти кредити.

Крім того, все більшої популярності набувають кредитні картки, які дозволяють швидко та зручно отримати гроші. Картки з кредитним лімітом дозволяють клієнтам здійснювати покупки та оплачувати послуги без необхідності мати в наявності достатньо грошей.

Висновки до розділу 2

Аналіз кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за період 2018 - 2023 років показав, що банк активно розвиває свою кредитну діяльність, збільшує обсяги кредитування та розширює спектр кредитних продуктів. Водночас, успішне управління кредитними ризиками та зниження частки проблемних кредитів є важливими факторами для забезпечення стабільного розвитку банку. Враховуючи загальні тенденції на ринку банківського кредитування в Україні,

АТ КБ «ПриватБанк» має всі необхідні передумови для подальшого зміцнення своїх позицій на фінансовому ринку та ефективного задоволення потреб своїх клієнтів.

Загалом в Україні у сфері кредитування відбуваються позитивні зміни, які сприяють зростанню економіки країни та підвищенню фінансової грамотності громадян. Тим не менш, важливо пам'ятати про відповідальне використання кредитів і забезпечити своєчасне погашення боргу, щоб запобігти виникненню проблем із кредитними зобов'язаннями в майбутньому. Важливо зазначити, що на стан банківського кредитування впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори, які можуть призвести до різноманітних проблем. Через загострення та періодичність фінансово-економічної кризи зростає невизначеність щодо стабільності бізнесу та банків у підтримці економічного зростання. Кожна компанія, яка зіткнулася з проблемами погашення кредитів у кризовий та посткризовий періоди, докладала максимум зусиль для оперативного обслуговування та погашення банківських кредитів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ КРЕДИТУВАННЯ

АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Аутсорсинг як метод підвищення ефективності банківського кредитування

Ефективність окремих управлінських рішень у сфері банківського кредитування визначається наявністю дієвого механізму управління банківським кредитуванням, під яким слід розуміти сукупність взаємопов'язаних організаційних складових, за своєю природою покликаних організувати в інтересах певна галузь економіки ефективна діяльність банківської установи, що працює в умовах зміни потреб позичальників і нестабільності зовнішнього середовища. Сформований механізм управління банківським кредитуванням спрямований на посилення впливу організаційного потенціалу на обсяги кредитування агропромислового виробництва.

Іншої банківської установи у складі управління. Для дієвого механізму банківського кредитування реального сектору економіки необхідно створити ефективні інституційні структури, які застосовуватимуть ефективні заходи впливу на процес кредитування з метою покращення ситуації із забезпеченням кредитними ресурсами тих, хто їх потребує.

Сучасний стан банківського кредитування підприємств, слабкість та безсистемність державної фінансової підтримки пріоритетних напрямів розвитку сільського господарства вимагає обґрунтованого визначення стратегічних напрямів реалізації обсягів виробництва, підвищення рентабельності та вирішення проблемних питань. продовольства та національної безпеки.

Проблеми у налагодженні нормальних кредитних відносин між банками та підприємствами аграрного сектору залишаються через позицію позичальника.

- нестійке фінансове становище сільськогосподарських підприємств;
- відсутність ліквідної застави у позичальників;
- неготовність сільського населення сприймати практику кредитування іншими фінансовими структурами, а з позиції кредитора:
 - високі процентні ставки, неефективна кредитна політика, відносно обмежений спектр банківських кредитних послуг, наявність обмеженої кількості кредитних програм для малого та середнього бізнесу, неврахування специфіки галузі, низький рівень капіталізації, збитковість. ліквідності банківської системи;
 - операційні ризики банків у співпраці з сільськогосподарськими підприємствами.

Підприємства аграрної галузі потребують доступу до кредитних ресурсів, оскільки банки вважають галузь ризикованою, унікальною та непередбачуваною. Отже, банки висувають жорсткі вимоги до аграрних підприємств, обмежуючи їх здатність ефективно працювати.

Для вирішення проблеми ризикованості кредитних операцій при кредитуванні підприємств аграрного сектору необхідно виконати такі умови, як створення резерву коштів у необхідних обсягах, а також диверсифікація та страхування застави. Реалізація цих заходів сприятиме активній співпраці банківських установ з підприємствами аграрного сектору, а також ефективному управлінню кредитуванням. Крім того, підвищення ефективності банківського кредитування можливе за умови використання аутсорсингу як ефективного стратегічного напрямку кредитної політики банківських установ, що полягає в передачі банківською установою на основі договору певних бізнес-процесів

або виробництва. функції, аутсорсинг яких не впливає на виконання банком усіх вимог органів регулювання та нагляду, третій особі.

Використання аутсорсингу (від англ. *outsourcing* - передача деяких внутрішніх функцій зовнішнім організаціям) дозволить, перш за все, скоротити витрати та зосередитися на ключових напрямках банківської діяльності. Широко відомий принцип аутсорсингу: «зберігайте тільки те, що можете зробити краще за інших, передайте зовнішньому підряднику те, що він може зробити краще за інших». Беззаперечними перевагами аутсорсингу, окрім скорочення операційних витрат (в основному за рахунок економії на оплаті штатного персоналу та більш ефективного використання обладнання), є вивільнення фінансових, кадрових і матеріальних ресурсів банку для основних бізнесу, а якість продуктів або послуг підвищується. Завдяки використанню висококваліфікованої роботи фахівців та новітніх технологій накопичено значний досвід виконання окремих функцій аутсорсингу.

Як свідчить світова практика, як правило, допускається делегування будь-яких функцій і операцій кредитної організації, крім відповідальності вищого керівництва, включаючи корпоративне планування, контроль, прийняття управлінських рішень і постановку завдань.

Практика використання аутсорсингу в Україні показує, що з впровадженням інноваційних технологій у банківські бізнес-процеси все частіше починають звертатися до послуг сторонніх організацій для забезпечення виконання певних функцій.

У комерційних банках аутсорсинг може охоплювати низку сфер, які можна розділити на основні та допоміжні. Тоді як допоміжні включають медичне обслуговування, охорону, прибирання, бібліотеку тощо Основними перевагами, які спонукають банки передавати свої бізнес-процеси на аутсорсинг, є:

- скорочення банківських витрат (фінансових, часових, адміністративних, економічних);
- вдосконалення формалізації та стандартизації банківських бізнес-процесів;
- розширення можливостей адаптації банків до світового ринку фінансових послуг;
- можливість сконцентруватися на унікальних перевагах ринку та розширити канали збуту банківських послуг;
- підвищення якості використання інформаційних технологій;
- впровадження сучасних інноваційних технологій у системи дистрибуції та продажу банківських продуктів і послуг;
- підвищення якості управління кредитним процесом банків, зокрема з обслуговуванням кредитних карток, роботою з проблемними кредитами, страхуванням кредитів тощо;
- перегляд традиційних бізнес-моделей під впливом новітніх інформаційних технологій, зокрема щодо ведення електронного бізнесу;
- розширення можливостей для підвищення кваліфікації персоналу.

Вдовенко Л.О. пропонує для цього застосування аутсорсингу в основній сфері діяльності банку на рівні окремих банківських операцій – при залученні клієнтів, оцінці кредитних заявок позичальників, оцінці кредитоспроможності з урахуванням галузевої та зональної приналежності підприємств тощо, пропонує створення аутсорсингового контакт-центру, який бере на себе виконання окремих функцій, з якими буде укладено договір. Таким чином, банки, що спеціалізуються на кредитуванні підприємств аграрного сектору економіки, потребують висококваліфікованих спеціалістів у цій галузі, які займатимуться пошуком потенційних та надійних позичальників, з якими можна буде без загрози укладати кредитні договори. проблемної

заборгованості, попередньо провівши копітку роботу з джерелами інформації про потенційного позичальника, оцінивши його кредитоспроможність на поточний період та на перспективу з урахуванням зональної, територіальної та галузевої належності позичальника. Основні функції аутсорсингового контакт-центру наведено в додатку Д.

Завдяки обширній базі знань контакт-центру буде ефективним використовувати його для управління кредитними ризиками в банках, враховуючи унікальні характеристики галузі позичальників та їх географічне розташування.

Якщо уважніше розглянути весь процес кредитування, то його можна розбити на три чітких етапи: попередній, поточний і заключний. Початковий етап кредитної процедури передбачає подання та оцінку кредитної заявки, співбесіду з позичальником, перевірку його кредитоспроможності та оцінку застави кредиту. На цьому етапі суттєвим буде аутсорсинг у сфері роботи з клієнтами, послуг безпеки та інформаційних технологій, що передбачає роботу кол-центру, колекторів, оцінювачів, страхових компаній та інших подібних організацій.

Аутсорсинг дозволить забезпечити максимально повний і об'єктивний відбір інформації щодо можливостей видачі кредиту конкретному позичальнику і не буде відволікати ресурси банку від інших операцій. А отже, банки зможуть знизити операційно-технічні, інформаційні та маркетингові ризики, забезпечуючи при цьому лише фінансові операції.

Експерти аутсорсингового Контакт-центру проводять оцінку кредитоспроможності, яка проводиться з обов'язковим урахуванням впливу різних факторів (в тому числі таких як ринкова позиція позичальника, наявність державної підтримки, ефективність менеджменту позичальника, професіоналізм та ділова репутація керівництва тощо) про діяльність

позичальників, у тому числі з урахуванням галузевої та зональної територіальної приналежності, що дасть змогу розробити сценарій розвитку подій з урахуванням стану економіки галузі з метою зниження ризиків та підвищення ефективності кредитної операції, виходячи з моделі розвитку аграрного сектору певної зони чи регіону.

На сучасному етапі (прийняття кредитного рішення, структурування кредиту та укладання договорів) актуальним є розподіл обов'язків керівників банку з іншими учасниками – компаніями – аутсорсерами у сфері функціональних ризиків, зокрема правових, інформаційних, безпеки.

На завершальному етапі кредитування, який включає кредитний моніторинг – контроль погашення кредиту, контроль цільового спрямування та контроль забезпечення – керівники банку можуть передати частину контрольних функцій аутсорсерам, які були залучені до процесу кредитування на попередньому етапі, включаючи збереження документів за попередніми кредитними справами. Це дозволить нам більш ефективно, професійно та прозоро оцінювати фінансові ризики, пов'язані з кожною кредитною операцією. Водночас створення кредитних історій та бюро кредитної інформації для позичальників, які займаються шахрайством, є ще одним прикладом аутсорсингу кредитного процесу банку.

Завдяки аутсорсингу окремих кредитних функцій банк матиме можливість створити якісний кредитний портфель, зменшити фінансові та операційні витрати, мінімізувати ризики та ефективно управляти кредитними процесами. На рівень підприємницької активності у виробництві агару великий вплив мають сезонні умови, особливості ґрунту, біологічні фактори, клімат. Отже, сільське господарство, на відміну від інших галузей, більш сприйнятливим до коливань на ринку капіталу та стикається з нерівними умовами безперебійного функціонування.

Вдовенко Л.О. пропонував розробити регіональні та загальнодержавні програми розвитку галузі на загальнодержавному рівні (в особі міністерств і відомств) та на міжрегіональному або зональному рівні (в особі контакт-центрів). На національному рівні через Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство фінансів України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, розробка стратегії регіонального розвитку, координація державних міжрегіональних програм, формування нормативно-правової та законодавчої бази, розробка методики тощо Буде здійснено. Контакт-центр сприятиме підготовці концепції розвитку підприємництва в галузі на рівні регіону, зони, внесенню змін до існуючих програм, її побудові, взаємодії з іншими структурами, такими як бюро кредитних історій, рейтингові агентства, статистичні служби, страхові компанії, судові органи, що важливо, податкові органи тощо.

Тим не менш, в сучасному стані банківських та інших організацій аутсорсинг має свої унікальні особливості та недоліки. Специфіка полягає в складності прогнозування довгострокового економічного ефекту від аутсорсингу банківських бізнес-процесів, а також можливості використання тіньових схем при формуванні договірних відносин між банками та аутсорсинговими компаніями. Серед недоліків впровадження аутсорсингу, відсутність єдиного підходу експертів до визначення поняття аутсорсингу в банківській сфері, що ускладнює визначення масштабів його ринку, високі ризики вибору аутсорсера, особливо його репутація, знання специфіки галузі, рівень професіоналізму, ціни на послуги, слід виділити, підвищити.

Ризики залежності банку від постачальника послуг, можливість порушення конфіденційної інформації про клієнтів банку, можлива втрата довіри до постачальника послуг у процесі аутсорсингу, а також значні

регуляторні ризики у сфері співпраці банків з іншими компаніями, засновані на принципах аутсорсингу.

Не менш важливими і необхідними в механізмі управління кредитним ризиком на державному рівні є:

- державна підтримка через механізм здешевлення кредитів комерційних банків;
- активна позиція держави в розвитку агрострахування через задіяння фінансових інструментів, виділення субсидій, розробки стандартних страхових продуктів;
- державна підтримка цінової політики аграрного сектору;
- прогнозованість перспектив розвитку підприємницької діяльності та можливості її фінансового забезпечення шляхом розробки довгострокової стратегії розвитку аграрного сектору економіки, зміна якої погоджується з представниками даного сектору економіки.

Отже, аутсорсинг як метод підвищення ефективності банківського кредитування реального сектору економіки буде ефективним за умови його використання як стратегічного напрямку кредитної політики банку. Аутсорсинг – це часткова або повна передача робіт, пов'язаних із забезпеченням процесів діяльності підприємства, стороннім організаціям з метою концентрації власних зусиль на основній діяльності.

Застосування аутсорсингу на рівні банківських операцій полягає в залученні клієнтів, оцінці кредитних заявок позичальників, оцінці кредитоспроможності з урахуванням галузевих і зональних особливостей майна підприємств, консультаційно-інформаційні та ін. Аутсорсинг дозволяє підприємствам підвищити свою операційну ефективність, знизити витрати, покращити управління кредитним портфелем, а також зменшити фінансові та функціональні ризики у своїй діяльності.

3.2. Напрямки удосконалення кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Діяльність банків тісно пов'язана з отриманням найбільших прибутків і зазнаванням найбільших збитків у результаті несприятливих ситуацій. Держава та банки можуть використовувати інструменти регулювання кредитування не лише для впливу на їх прибутковість та ризики, а й на господарську діяльність суб'єктів господарювання, спрямовуючи кредитні ресурси, насамперед, у ті сфери економіки, які найбільше потрібні для розвитку суспільства.

Основою стабільності та фінансової стабільності комерційних банків України є правильна організація процесу банківського кредитування та розвиток гнучкої та ефективної системи управління кредитними операціями банків.

Отже, вкрай важливо ефективно організувати кредитну політику банку. Кожна фінансова установа встановлює власну кредитну політику, враховуючи весь спектр ризиків (як зовнішніх, так і внутрішніх), з якими вона стикається, які впливають на ефективність її діяльності, а також беручи до уваги толерантність керівників до ризиків.

Оскільки основною метою діяльності банківської установи є отримання прибутку, а кредитні операції займають досить важливе місце в загальній діяльності банку, необхідно створити такі умови для максимального залучення до кредитування всіх суб'єктів господарювання та всіх верств населення процес.

Однак кредитування є дуже ризикованою діяльністю, оскільки існує ймовірність неповернення позичальником кредиту, що виключає можливість отримання банком прибутку від операції. Тому вкрай важливо враховувати всі потенційні ризики.

Вивчивши кредитну діяльність АТ КБ «Приватбанк», можна виділити певні недоліки, такі як:

- збільшення обсягу зважених класифікованих кредитів;
- недостатня диверсифікація кредитних вкладень;
- кредитна політика занадто ризикована;
- недостатня увага при оцінці платоспроможності позичальників на етапі надання кредитів;
- послаблення уваги до цільового використання наданих кредитів та контролю з боку позичальника за його діяльністю за рахунок своєчасного виявлення проблем та запобігання ймовірним втратам за кредитами;
- недостатній захист позик за допомогою власного капіталу.

Отже, виходячи з вищевикладеної інформації, можна визначити деякі напрями, які сприятимуть подальшому вдосконаленню процесу кредитування АТ КБ «Приватбанк», а саме:

- запуск нових банківських продуктів для фізичних осіб, орієнтованих на найбільш незахищені верстви населення;
- випуск нових видів банківських продуктів, наприклад, поновлювані кредити та овердрафти для юридичних осіб;
- створити кредитні програми (позики на стартовий капітал) для підприємців, які бажають створити власний бізнес;
- шляхи підвищення заробітної плати та покращення соціального захисту для залучення професійних спеціалістів;
- заохотити потенційних клієнтів до отримання кредитів в АТ КБ «Приватбанк» шляхом запровадження диференціації процентних ставок для кожного окремого позичальника за результатами аналітичної роботи та умов кредитної операції, визначених у процесі структурування кредиту;

- збільшити склад фінансових показників, що використовуються банківською установою для аналізу кредитоспроможності позичальників з метою отримання комплексної оцінки її діяльності та певною мірою усунення розбіжностей, які можуть виникати між фактичними та прогнозованими тенденціями в процесі окремих відтворення;

- перегляд поточних лімітів для надійних існуючих позичальників;
- індивідуальний підхід до проблемної заборгованості;
- вдосконалити роботу з оцінки ділової репутації клієнтів;
- створити мінімальний перелік документів, необхідних для отримання кредиту, щоб скоротити час його отримання;
- здійснювати моніторинг структури активів і пасивів у розрізі валют з метою вжиття відповідних заходів у разі необхідності;
- виділити та пояснити найважливіші елементи кредитного договору;
- постійне залучення клієнтів різноманітними презентаціями та акціями;
- удосконалення системи управління, її гнучкості та динамічності, зберігаючи здатність знижувати ризики за допомогою масштабних ресурсів;
- створення позитивного іміджу банку у клієнтів.

Враховуючи сучасні тенденції грошово-кредитного ринку України, перш ніж впроваджувати будь-яке нововведення, необхідно усвідомлювати притаманні ризики.

Таким чином, усі перелічені напрямки можуть позитивно вплинути на діяльність АТ КБ «Приватбанк» та дозволять гідно конкурувати на українському ринку банківських послуг у складних економічних умовах, що також позитивно позначиться на банківському секторі та державі економіки в цілому.

3.3. Шляхи підвищення прибутковості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Досліджуючи кредитування комерційних банків та їх кредитну політику необхідно звернути увагу на якість кредитного портфеля в цілому. Показник суми виданих кредитів та депозитів широко використовується у світовій практиці для оцінки ліквідності банківської установи та ефективності кредитної політики. В 2022 році показник Приватбанку становив – 76,86%. З однієї сторони чим більший показник, тим нижча ліквідність банку.

Це твердження базується на тому, що надані кредити є найменш ліквідними, ніж інші активи банку, які приносять дохід. З іншої сторони банк ефективно використовує кошти клієнтів, залучених з депозитів. Можна визначити, що хоча така політика Приватбанку є більш ефективною, це робить його менш ліквідним.

Для оцінки вартості користування кредитно-депозитними послугами банку в дослідженні використовувався показник співвідношення процентних ставок за кредитами та депозитами. Для максимізації прибутку від кредитних операцій цей показник має бути більше 100%, тобто середня процентна ставка за кредитами має бути вищою за середню процентну ставку за депозитами. Середня ставка за кредитами вища, ніж ставка за депозитами, з майже однаковою ставкою 11,25–11,5% за депозитами в досліджуваному банку.

У 2022 році найвища кредитна ставка ПриватБанку була помітно високою, особливо за кредитними картками. Відсоткова ставка після закінчення пільгового періоду становила 3,5% на місяць, що означає річну процентну ставку (APR) приблизно 42%. Крім того, у разі прострочення платежу комісія може зрости до 7,0% на місяць. Що разом з високим показником співвідношення

виданих кредитів та депозитів робить розроблену кредитну політику Приватбанку ще більш ефективною.

Таблиця 3.1 - Показники ризиковості та дохідності АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2022 рр.

Показники	Дані фінансової звітності				
	2018	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом	0,6297	0,9174	0,9643	0,9809	0,8510
Коефіцієнт якості кредитного портфеля	0,0625	0,0549	0,2197	0,0055	0,0188
Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	0,6134	0,5683	0,6100	0,5256	0,6417
Коефіцієнт співвідношення відсоткових доходів і відсоткових витрат	2,1973	2,3896	2,8103	5,4886	11,5973
Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій.	0,3342	0,3305	0,3929	0,4299	0,5863

Таблиця 3.2 – темп росту ризиковості та дохідності АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2022 рр.

Показники	Темп росту,%			
	2022/ 2021	2022/ 2020	2022/ 2019	2022/ 2018
Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом	86,76	88,25	92,76	135,14
Коефіцієнт якості кредитного портфеля	343,82	8,56	34,28	30,07
Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	122,08	105,19	112,90	104,61
Коефіцієнт співвідношення відсоткових доходів і відсоткових витрат	211,30	412,68	485,33	527,79
Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій.	136,40	149,22	177,41	175,43

У 2022 році коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом знизився до 0,8510 з 0,9809 у 2021 році, що свідчить про зменшення покриття. Темп росту в табл. 3.2 за 2022 рік становить 86,76% порівняно з попереднім роком. Загальний темп росту з 2018 до 2022 року показує приріст на 135,14%,

що вказує на значне збільшення за цей період. Значне зниження у 2022 році до 0,0188 з 0,0555 у 2021 році, що вказує на зменшення якості кредитного портфеля. Темп росту у 2022 році порівняно з попереднім роком становить 343,82%. Загальний темп росту з 2018 до 2022 року складає 30,07%, що свідчить про загальне покращення якості за цей період. У 2022 році показник знизився до 0,5471 з 0,5256 у 2021 році. Темп росту у 2022 році становить 122,08%, що вказує на збільшення дохідності. Загальний темп росту з 2018 до 2022 року складає 104,61%, що показує стабільне зростання дохідності. У 2022 році коефіцієнт значно збільшився до 11,5973 з 5,4886 у 2021 році, що вказує на значне покращення співвідношення. Темп росту у 2022 році порівняно з попереднім роком становить 211,30%. Загальний темп росту з 2018 до 2022 року складає 527,79%, що свідчить про значне покращення цього показника. У 2022 році показник знизився до 0,5863 з 0,4299 у 2021 році, що вказує на збільшення прибутковості. Темп росту у 2022 році становить 136,40%. Загальний темп росту з 2018 до 2022 року складає 175,43%, що свідчить про значне покращення прибутковості кредитних операцій.

Вивчаючи дані, наведені в табл. 3.1, стає очевидним, що коефіцієнт покриття власним капіталом кредитного портфеля стабільно зростає щороку, починаючи з 2018 року, що свідчить про значний рівень захисту, який забезпечується кредитним портфелем за рахунок власних коштів. На жаль, у 2022 році показник знизився, головним чином через початок конфлікту в Україні. Незважаючи на це, коефіцієнт залишається на високому рівні. Дохідність кредитного портфеля зазнавала щорічних коливань. У 2018 році було досягнуто рівня 0,6134, який потім знизився до 0,5683 у 2019 році та остаточно встановився на рівні 0,6417 у 2022 році. Ці незначні зміни в дохідності кредитного портфеля не є суттєвими, але вони можуть свідчити про те, що банк експериментує з різними кредитними політиками.

Процентні доходи та витрати банку, можна стверджувати, що банк проводить дуже успішну кредитну політику. У 2022 році цей показник зазнав суттєвого зростання більш ніж у 5 разів порівняно з попереднім роком у 2018 році. Зростання цього показника було стрімким у 2021 році, порівняно з 2020 роком він збільшився вдвічі, а потім у 2022 році знову зріс у 2 рази. Виходячи з цієї інформації, можна зробити висновок, що банк вніс суттєві зміни у кредитну політику, спрямовані на збільшення процентних доходів при одночасному зменшенні процентних витрат. У 2022 році АТ «Приватбанк» прогнозується отримати 0,59 гривні процентного доходу на кожен гривню кредитного портфеля. Щороку цей показник стабільно зростає, що свідчить про позитивні тенденції.

Отже, кредитна політика Приватбанку щорічно переглядається і покращується, багато коефіцієнтів зросли в тому числі коефіцієнти дохідності, а значить банк проводить правильну кредитну політику.

Загалом, підвищення якості кредитного портфеля банку є найважливішим процесом для забезпечення стабільності та прибутковості банку. Щоб підвищити якість кредитного портфеля, можна застосувати такі стратегії та практики:

- ефективний аналіз ризиків при видачі кредитів. Банкам перед видачею кредитів необхідно проводити ретельний аналіз платоспроможності клієнтів, використовуючи різні методи оцінки ризиків, такі як кредитні звіти, аналіз фінансової звітності та ін. Необхідно також використовувати точні моделі для оцінки ризиків кредитування, якісно аналізувати платіжну дисципліну клієнтів, їх фінансовий стан і здатність повертати кредит.

- банкам необхідно здійснювати постійний моніторинг та управління портфелем, для цього використовувати системи автоматичного розрахунку

фінансового стану та періодично перевіряти кредитний портфель, щоб вчасно виявляти сигнали ризику та запобігати виникненню ризиків.

- розподіл активів. Банк повинен стежити за тим, як кредити розподіляються між різними секторами та галузями економіки, а також вигідно диверсифікувати типи кредитів і сектори, в які надаються кредити. Водночас фінансові установи повинні уникати надмірного ризику в окремих групах або секторах.

- банки повинні розробити ефективні стратегії погашення кредиту та погашення, а також встановити відповідні процентні ставки та графіки погашення

- система внутрішнього контролю. Фінансові установи повинні з самого початку створити структуру внутрішнього контролю для управління ризиками, послідовно оцінювати ефективність внутрішнього контролю та вносити необхідні зміни.

- використання передових технологій. Фінансові установи повинні використовувати аналітику даних і штучний інтелект для покращення оцінки ризиків і моніторингу портфеля, а також інтегрувати цифрові технології для оптимізації операцій з надання та обслуговування кредитів.

- банки повинні забезпечувати підтримку клієнтів у разі виникнення проблем, для цього необхідно налагодити ефективні системи роботи з боржниками та прагнути до конструктивного вирішення проблеми у випадку фінансових труднощів клієнтів. Не менш важливо підтримувати відкриті лінії спілкування з клієнтами та допомога їм в управлінні їхніми фінансами, щоб уникнути будь-яких потенційних проблем з оплатою.

- стрес-тести. Банкам необхідно проводити тестування кредитного портфеля в різних економічних умовах, для розуміння того, як він може реагувати на стресовий контекст.

Щоб оцінити ефективність запропонованих заходів щодо покращення якості кредитного портфеля Приватбанку, необхідно провести аналіз поточних показників, впровадити заходи і потім порівняти показники після реалізації заходів з початковими даними.

Для цього розглянемо кожен захід і запропонуємо, як він може вплинути на основні фінансові показники:

1. Ефективний аналіз ризиків при видачі кредитів:

- Очікуване зниження коефіцієнта якості кредитного портфеля, оскільки кредити будуть видаватись з урахуванням ризиків, що зменшить частку неповернених кредитів.

1. Диверсифікація портфеля:

- Зменшення ризиків концентрації, що може підвищити загальну якість портфеля та знизити ймовірність збитків.

2. Система внутрішнього контролю:

- Підвищення точності оцінки ризиків та контролю за їх виконанням, що може зменшити кількість проблемних кредитів.

3. Використання передових технологій:

- Поліпшення процесу прийняття рішень за допомогою аналізу великих даних та штучного інтелекту, що знизить ймовірність видачі проблемних кредитів.

4. Підтримка клієнтів:

- Підвищення лояльності клієнтів і, як результат, зменшення кількості дефолтів.

5. Стрес-тести:

- Виявлення потенційних слабких місць в портфелі і можливість коригування стратегії до настання критичних ситуацій.

Тепер розглянемо можливий вплив кожного заходу на показники і виконаємо розрахунки ефективності: вихідні дані (табл. 3.1):

Очікувані результати після впровадження заходів:

1. Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом:
 - Після заходів очікується підвищення до 0.9000.
2. Коефіцієнт якості кредитного портфеля:
 - Очікується зниження до 0.0150, що вказує на покращення якості.
3. Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля:
 - Очікується підвищення до 0.6000.
4. Коефіцієнт співвідношення відсоткових доходів і відсоткових витрат:
 - Очікується підвищення до 12.0000.
5. Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій:
 - Очікується підвищення до 0.6500.

Порівняння результатів табл. 3.3:

Таблиця 3.3 - Очікувані результати після впровадження заходів

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	Після заходів
Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом	0.6297	0.9174	0.9643	0.9809	0.8510	0.9000
Коефіцієнт якості кредитного портфеля	0.0625	0.0549	0.2197	0.0555	0.0188	0.0150
Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	0.6134	0.5683	0.6100	0.5256	0.5471	0.6000
Коефіцієнт співвідношення відсоткових доходів і відсоткових витрат	2.1973	2.3896	3.8105	5.4886	11.5973	12.0000
Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій	0.3342	0.3305	0.3929	0.4299	0.5863	0.6500

Впровадження запропонованих заходів має покращити фінансові показники Приватбанку. Зокрема, очікується підвищення коефіцієнта покриття кредитного портфеля власним капіталом, зниження коефіцієнта якості

кредитного портфеля (що вказує на підвищення якості), підвищення дохідності кредитного портфеля, покращення співвідношення відсоткових доходів і витрат, а також підвищення прибутковості кредитних операцій. Ці зміни сприятимуть підвищенню стабільності і ефективності банківської діяльності.

Висновки до розділу 3

Для того, щоб кредитна діяльність банку стала стабільною та безперебійною, необхідно насамперед удосконалити організаційний, а також фінансово-економічний механізм банківської системи України, удосконалити бізнес-планування фінансової та операційної діяльності, а також збільшити обсяг банківського кредитування.

Отже, для ефективного розвитку банківської кредитної діяльності необхідно:

- по-перше - удосконалити нормативну базу, в тому числі закони про захист прав кредиторів;
- по-друге - банки повинні удосконалити методи оцінки кредитоспроможності позичальників з метою зниження ризику неповернення, основний акцент при наданні кредиту повинен бути зроблений на кредитну історію, а також на аналіз прибутковості і, що не менш важливо - заставу;
- по-третє - гарантувати дотримання принципів умов банківського кредитування та застосовувати досвід міжнародного кредитування в банківській системі України;
- по-четверте - банки повинні встановити орієнтири щодо розробки методологічних підходів до управління кредитним ризиком, особливо планування довгострокового розподілу кредитних вкладень, що базуватиметься

на збалансованій кредитній політиці, що базуватиметься на загальноекономічних умовах, а не на агресивному захопленні ринку.

Загалом підвищення якості кредитного портфеля банку – важливий процес для забезпечення стабільності та прибутковості банку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає змогу зробити наступні висновки про те, що кредитні операції є найважливішою та невід'ємною складовою банківської діяльності. Сьогодні банківська система України переживає важку фінансову кризу. Накопичення великої кількості прострочених кредитів призводить до втрати довіри вкладників та акціонерів, проблем з фінансовою стабільністю банку та зниження його репутації. Крім того, банк несе додаткові витрати у зв'язку зі зобов'язаннями по погашенню кредиту, які складають частину його загальних активів.

У зв'язку з цим слід зазначити, що дослідження нових методів управління кредитною діяльністю має велике значення для банківської системи України, оскільки це складна та багатогранна проблема, пріоритетним підходом до вирішення якої має бути створення ефективної методики оцінки ефективності управління кредитним портфелем. Об'єктом дослідження стала кредитна діяльність АТ КБ «Приватбанк» – одного з державних, найбільших, універсальних комерційних банків України, який спеціалізується на обслуговуванні та кредитуванні населення та є лідером у цьому сегменті.

Вивчивши поточну ситуацію з кредитуванням в Україні, було зроблено висновок, що кількість банків скорочується. Результатом закриття є припинення кредитування цими банками населення та бізнесу. Проте за результатами аналізу банківського кредитування фізичних та юридичних осіб виявлено основні тенденції його розвитку, такі як зменшення частки кредитів, наданих фізичним особам, у загальному обсязі кредитування, переважання споживчих кредитів. у структурі кредитів, наданих фізичним особам, зменшення іпотечного кредитування.

Проаналізувавши структуру активів АТ КБ «Приватбанк», можна сказати, що вона є не зовсім стандартною, оскільки інвестиційна діяльність зазвичай не займає такої великої частки, оскільки недостатньо розвинена в банківському секторі України. В інших фінансових установах кредитний портфель займає значну частину їх активів. Це пояснюється тим, що в процесі націоналізації банківська установа придбала облігації внутрішньої державної позики, які зараз становлять значну частину їх інвестиційного портфеля. При дослідженні складу активів банку виявлено, що кредитний портфель становить приблизно 1/5 від загальної суми активів. Проаналізувавши кредитний портфель АТ КБ «Приватбанк», можна зробити висновок, що через пандемію обсяг виданих кредитів у 2020 році суттєво зменшився порівняно з 2019 роком, оскільки це призвело до закриття багатьох підприємств та зниження кредитоспроможності населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.00 № 2121- III, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#n869>
2. Вовчак О. Д., Руцишин Н. М., Андрейків Т. Я. Кредит і банківська справа: підручн. Київ: Знання, 2008. 564 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Банківська система» для студ.напр. підг. 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит». Укл.: Золотарьова О. В., Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2016, 112с.
4. Визначення поняття «Кредит». Сайт Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82>
5. Мороз А. М., Савлук М. І., Пуховкіна М. Ф. Банківські операції : підр. 2-ге вид., випр. і доп.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. Київ : КНЕУ, 2009. 476 с.
6. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 688 с.
7. Глущенко С. Гроші. Кредит. Кредитний ринок: підруч. Київ: НаУКМА, 2015. 300 с. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/9082/Glushchenko_Groshi.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
8. Чайковський Я. Сучасний стан та перспективи розвитку банківського кредитування. Банківська справа. 2005. № 2. С. 36–47.
9. Арбузов С., Колобов Ю., Міщенко В., Науменкова С. Банківська енциклопедія. Київ: ЦНД НБУ; Знання, 2011. 504 с.

10. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
11. Савлук М., Мороз А., Пудовкіна М. та ін. Гроші та кредит / за ред. М. Савлука. Київ: КНЕУ, 2001. 602 с.
12. Бечко П., Герасімова Т. Банківське кредитування аграрного виробництва: монографія. Умань: вид.-поліграф. центр «Візаві», 2013. 189 с.
13. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. Київ: «Укр. енцикл.», 1998.
14. Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Павлов Д.М., Бичкова С.С., Юнін О.С. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції. Київ : Ваіте, 2018. 826 с. URL: https://finmonitoring.in.ua/wpcontent/uploads/2018/12/terminologichnij-slovník_finmonitoring.pdf
15. Дем'яненко М., Лузан Ю., Саблук П., Скупий В. та ін. Фінансовий словник-довідник / за ред. М. Дем'яненка. Київ: ІАЕ УААН, 2003. 555 с.
16. Мочерний С. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 3. Київ: ВЦ «Академія», 2002.
17. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях: навч. посіб. / за ред. Б. Луціва. 2-ге вид., перероб. Тернопіль: Карт-бланш, 2000. 225 с.
18. Алексійчук В. Гроші та кредит в системі відтворення АПК. Київ: ІАУ УААН, 1998. 346 с.
19. Гудзь О. Кредитування і банківське обслуговування підприємств агропромислового виробництва: сучасні тенденції та особливості. Київ: ННЦ ІАЕ, 2005. 170 с.

20. Лагутін В. Кредитування: теорія і практика: навч. посіб. Київ: Знання, КОО, 2000. 215 с.
21. Вовчак О., Руцишин Н. Кредит і банківська справа: підруч. Київ: Знання, 2008. URL: http://pidruchniki.ws/19740704/bankivska_sprava/formi_vidi_kreditu.
22. Потійко Ю. Ще раз про кредити. Вісник НБУ. 2000. № 12. С. 47–48.
23. «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями», затверджене Постановою Правління НБУ від 30.06.16 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>
24. Цивільний кодекс України. Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15?find=1&text>
25. Горпініч І. М. Загальні стадії процесу кредитування/ І. М. Горпініч // Економічне зростання в епоху соціальних трансформацій: матеріали II міжнар.і наук.-прак. конф. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – с.72-75.
26. Закон України від 14.05.92 № 2343-XII "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом": <https://tax.gov.ua/arhiv/podatкова-baza-do-nabrannya-chinnosti-podatkovim-kodeksom/normativno-pravova-baza/zakoni-ukraini/arhiv-zakoniv-ukraini/zakoni-ukraini-za-1992-rik/print-60996.html#:~:text=15.,%D0%B7%D1%96%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D0%B5%D1%8E%2014%20%D1%86%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%83>.
27. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України // Постанова Правління Національного

- 112 банку України від 27 грудня 2007 року №480, Комп'ютерна законодавчо довідкова система законодавства України "Ліга-закон", 2021
28. Рекомендації (принципи) Ради з фінансової стабільності щодо роботи банків державного сектору з непрацюючими кредитами (NPLs) / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=85642621>.
29. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2478-19>.
30. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. Національний банк. Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy>.
31. Основні показники діяльності банків. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/>.
32. Лаврик О. Л. Аналіз банківського кредитування в сучасних умовах розвитку економіки України. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2016. № 2. С. 69–80.
33. Рогожнікова Н. В. Основні тенденції банківського кредитування в сучасних умовах фінансово-економічної кризи. Фінансовий простір. 2015. № 3. С. 72–80.
34. Облікова ставка Національного банку: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish>
35. Вдовенко Л. О. Аутсорсинг в системі банківського кредитування підприємств аграрного сектору економіки / Л. О. Вдовенко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2016. - № 2. - С. 60-69. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2016_2_7.

36. Вдовенко Л. О. Стратегія фінансово-кредитного забезпечення підприємницької діяльності в аграрній сфері / Л. О. Вдовенко, І. В. Фурман // Університетські наукові записки. - 2015. - № 4. - С. 35-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2015_4_6.
37. Дунас Н. В. Особливості аутсорсингу кредитного процесу комерційного банку / Н. В. Дунас // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 3. - С. 134-138. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_3_32.
38. Волохов В. І. Оцінка ефективності кредитної діяльності банків. Фінанси України. № 4, 2003. С. 115-124.
39. Банківські операції: підручник, за ред. А. М. Мороз. К.: КНЕУ, друге видання, 2002. 476 с.
40. АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК" РІЧНИЙ ЗВІТ 31 грудня 2022 року: https://static.privatbank.ua/files/dod1_01052023_2022.pdf?_gl=1*1rytgnf*_gcl_au*MjEyMTMwNTkzOC4xNzE2ODE0NDgx*_ga*MzM0NDM0NzY3LjE3MTY3NTE3Njk.*_ga_C7N2L9YcQ9*MTcxOTMzNjM5Ny4xNy4xLjE3MTkzMzc5MjQuNTguMC4w
41. АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК" РІЧНИЙ ЗВІТ 31 грудня 2021 року: https://static.privatbank.ua/files/doc2_09092022.pdf?_gl=1*1fcglnh*_gcl_au*MjEyMTMwNTkzOC4xNzE2ODE0NDgx*_ga*MzM0NDM0NzY3LjE3MTY3NTE3Njk.*_ga_C7N2L9YcQ9*MTcxOTMzNjM5Ny4xNy4xLjE3MTkzMzc3ODAuNTcuMC4w

ДОДАДКИ

Додаток А

Баланс АТ КБ «Приват Банк» за 2022 рік

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 596	401 296
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 795
Загальна сума зобов'язань		482 807	334 681
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резервни та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		57 789	66 615
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 596	401 296

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бюш
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток Б

**Звіт про прибутки та збитки та інші сукупні доходи
АТ КБ «Приват Банк»**

**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року**

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 905	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 768)	(6 537)
Чистий процентний дохід		39 918	29 317
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		24 522	28 461
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 228
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 484
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 286
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 672	35 067
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		30 198	35 050

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток В

Баланс АТ КБ «Приват Банк» за 2021 рік

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020 (як рекласифіковано)	31 грудня 2019 (як рекласифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	52 835	49 911	45 694
Кредити та аванси банкам	7	26 243	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	68 218	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		222 277	221 661	152 157
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	93 096	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	129 074	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	107	1 715	875
Поточні податкові активи	21	9 978	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30	155
Інвестиційна нерухомість		1 989	2 933	3 379
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	1 288	953	648
Основні засоби	10	6 074	6 609	5 832
Інші фінансові активи	11	2 644	3 448	2 210
Інші нефінансові активи	12	9 713	10 128	10 529
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		7	32	-
Загальна сума активів		401 296	382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Інші залучені кошти		-	-	7 721
Кошти банків		3	2	201
Кошти клієнтів	13	325 303	312 708	240 621
Відстрочені податкові зобов'язання	21	159	146	121
Інші фінансові зобов'язання	14	3 770	4 059	2 639
Забезпечення у т.ч.:	15	3 651	10 687	2 363
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		373	329	290
- інше забезпечення		3 278	10 358	2 073
Інші нефінансові зобов'язання	15	1 795	2 098	1 528
Загальна сума зобов'язань		334 681	329 700	255 194
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	16	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	16	23	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	12 174
Інші резерви	9, 10	(4 091)	(2 248)	(660)
Резерви та інші фонди банку	16	9 696	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(157 247)	(171 685)	(169 918)
Загальна сума власного капіталу		66 615	52 825	54 529
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		401 296	382 525	309 723

Затверджено до друку та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бунд
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток Г

Звіт про прибутки та збитки та інші сукупні доходи

АТ КБ «Приват Банк»

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Процентні доходи в т.ч.:		35 854	33 563
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	17	30 870	28 547
- інші процентні доходи	17	4 984	5 016
Процентні витрати	17	(6 537)	(11 961)
Чистий процентний дохід		29 317	21 602
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	18	(856)	(1 809)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		28 461	19 793
Комісійні доходи	19	35 057	27 649
Комісійні витрати	19	(11 840)	(8 888)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		1 017	(7 460)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	32	8
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	(7 666)	16 045
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		(873)	(256)
Витрати на виплати працівникам		(8 904)	(8 192)
Амортизаційні витрати		(2 183)	(1 791)
Частка прибутку (збитку) асоційованих підприємств та спільних підприємств, облік яких ведеться за методом участі в капіталі		-	(124)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:		(2 348)	(16 681)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	15, 20	6 464	(8 539)
- адміністративні та операційні витрати	20	(8 812)	(8 142)
Інші доходи		1 286	1 200
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(111)	(104)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(164)	(6)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		77	-
Прибуток до оподаткування		35 067	24 296
Витрати на оплату податку (доходи від повернення податку)	21	(17)	6
Прибуток за рік		35 050	24 302

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бьох
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток Д

Основні функції аутсорсингового Контакт-центру

